

Одеський національний університет імені І.І. Мечникова
Економіко-правовий факультет

Кафедра адміністративного та господарського права

А. В. Смітюх

КОРПОРАТИВНЕ УПРАВЛІННЯ

Методичні рекомендації
до вивчення навчальної дисципліни

Для студентів денного відділення
економіко-правового факультету
Спеціальність: 051 «Економіка»
Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)

Одеса
Фенікс
2020

УДК 347:72

C509

*Рекомендовано Вченою Радою економіко-правового факультету
Одеського національного університету імені І.І. Мечникова
(протокол № 7 від 29 травня 2020 р.)*

Рецензенти:

Подцерковний О. П. – член-кореспондент Національної академії правових наук України, доктор юридичних наук, професор, завідувач кафедри господарського права і процесу Національного університету «Одеська юридична академія»;

Ломакіна О. А. – кандидат юридичних наук, доцент, завідувачка кафедри адміністративного та конституційного права Національного університету кораблебудування імені адмірала Макарова.

Смітюх А. В.

C509 Корпоративне управління : методичні рекомендації до вивчення навчальної дисципліни / А. В. Смітюх. – Одеса : Фенікс, 2020. – 96 с.

ISBN 978-966-928-527-0

Методичні рекомендації містять загальні вказівки до вивчення навчальної дисципліни «Корпоративне управління».

Для підготовки здобувачів першого рівня вищої освіти (бакалавр) за спеціальністю 051 «Економіка» денного (заочного) відділення економіко-правового факультету Одеського національного університету імені І.І. Мечникова.

УДК 347:72

ISBN 978-966-928-527-0

© А. В. Смітюх, 2020

ЗМІСТ

1.	Пояснювальна записка	4
2.	Тематичний план навчальної дисципліни «Корпоративне управління»	13
3.	Зміст лекцій, плани семінарських і практичних занять, завдання для самостійної роботи студентів та методичні вказівки	14
4.	Змістовий модуль I	14
5.	Питання до змістового модулю I	45
6.	Змістовий модуль II	50
7.	Питання до змістового модулю II	69
8.	Змістовий модуль III	73
9.	Питання до змістового модулю III	80
10.	Питання до заліку з навчальної дисципліни «Корпоративне управління»	83
11.	Список рекомендованих джерел до вивчення курсу «Корпоративне управління»	87

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Корпоративний сектор є відносно молодим елементом економіки України, який відіграє у ній важливу, можливо навіть системоутворюючу роль. Спочатку корпоративний сектор України формувався не еволюційно, а через приватизацію та корпоратизацію державних підприємств у дуже стислі строки. Наразі корпоративний сектор в Україні представлений здебільшого товариствами з обмеженою відповідальністю та акціонерними товариствами (у т.ч. банками, корпоративними інвестиційними фондами та ін.). Господарські товариства складають більше половини юридичних осіб, що створені та діють в Україні. Відповідно, саме корпоративні відносини, що складаються у господарських товариствах, оформлюють здебільшого контроль над засобами виробництва та отримання прибутку від здійснення підприємницької діяльності. Актуальним аспектом розвитку корпоративного сектору економіки є удосконалення корпоративного управління, до практики якого поступово запозичуються та інкорпорується міжнародні принципи та стандарти, покликані поліпшити інвестиційний клімат і забезпечити, кінець кінцем, конкурентоспроможність вітчизняних суб'єктів господарювання порівняно з іноземними. Проте наявний в Україні рівень якості корпоративного управління залишається здебільшого низьким, що опосередковано підтверджується великою кількістю корпоративних спорів у господарських судах, і ширше – корпоративних конфліктів, у тому числі випадків корпоративних загарбань – рейдерства.

Викладене вище свідчить про те, що системне викладення навчальної дисципліни «Корпоративне управління» студентам спеціальності «Економіка», набуття ними відповідних компетентностей та навичок є актуальним завданням та має важливе значення здобуття якісної економічної освіти.

Предметом вивчення дисципліни «Корпоративне управління» є положення відповідно до структури курсу, що включають три частини, що співпадають із змістовими модулями: «Інституціональні засади корпоративного управління», у якому розглядаються загальні питання корпоративного управління, майно і статутний капітал господарських товариств, корпоративний контроль, інформаційні аспекти корпоративного управління, порядок створення і припинення

господарських товариств, а також питання дивідендів у господарських товариствах; «Організаційні структури корпоративного управління», у якому вивчаються загальні збори, наглядові ради, виконавчі органи господарських товариств та перевірки їх діяльності, і, нарешті «Спеціальні питання корпоративного управління», а саме корпоративні договори, значні правочини, правочини із заінтересованістю у господарських товариствах, корпоративні конфлікти та корпоративне рейдерство.

Мета і завдання курсу: Метою викладання навчальної дисципліни «Корпоративне управління» є підготовка до практичної та наукової діяльності висококваліфікованих фахівців-економістів. Вивчення даного курсу спрямоване на усвідомлення студентами значення для сучасної економіки корпоративного сектору; засвоєння ними теоретичних положень корпоративного управління; формування у них навичок щодо правильного застосування отриманих знань при вирішенні конкретних завдань.

З найбільш важливих тем курсу проводяться семінарські та практичні заняття. На них можуть використовуватись різні форми та методи контролю знань студентів: доповіді, експрес-опитування, доповнення відповіді, вільна дискусія, співбесіда, обговорення рефератних повідомлень, розв'язання казусів, виконання самостійних і контрольних робіт, індивідуальні завдання та інші. Рівень знань, підготовленості, ерудиції, активності студентів на семінарах оцінюється викладачем самостійно.

Завершується вивчення дисципліни «Корпоративне управління» проведенням заліку. До заліку допускаються студенти, що відпрацювали всі пропущені заняття, виправили незадовільні оцінки, отримані на семінарських заняттях, набрали мінімальну кількість балів і успішно здали змістові модулі.

Одним з обов'язкових елементів учбового плану для студентів є підготовка до практичних занять. Для цього студентам необхідно ознайомитися з рекомендованою літературою, у тому числі нормативно-правовими актами з кожної теми. Виконання завдань по темам курсу є обов'язковою умовою підготовки до практичних занять. При підготовці до практичних занять необхідно:

— ознайомитись з питаннями теми;

- прочитати відповідні питання в підручнику або конспекті;
- ознайомитись з нормативними матеріалами;
- ознайомитись з літературними джерелами, які додаються в плані практичних занять;
- розв'язати завдання до теми.

Для розв'язання завдань необхідно завести окремий зошит, при необхідності записати тези відповідей на питання практичних занять. Розв'язання завдань має бути чітким, повним, обов'язкова присутність посилання на статті нормативних актів з позначкою, коли і ким він був виданий.

Методичні вказівки до семінарських та практичних занять з курсу «Корпоративне управління» призначаються для студентів спеціальності «Економіка».

Процес вивчення дисципліни спрямований на формування елементів наступних **компетентностей**:

а) інтегральної:

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в економічній сфері, які характеризуються комплексністю та невизначеністю умов, що передбачає застосування теорій та методів економічної науки.

б) загальних (ЗК):

ЗК1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК4. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК5. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК7. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ЗК8. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК9. Здатність до адаптації та дій в новій ситуації.

ЗК10. Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК11. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

ЗК12. Навички міжособистісної взаємодії.

ЗК13. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

ЗК 14. Здатність приймати організаційно-управлінські рішення та готовність нести за них професійну, соціальну, етичну відповідальність, у тому числі на основі принципів академічної доброчесності.

в) спеціальних (фахових) (СК):

СК2. Здатність здійснювати професійну діяльність у відповідності з чинними нормативними та правовими актами.

СК4. Здатність пояснювати економічні та соціальні процеси і явища на основі теоретичних моделей, аналізувати і змістовно інтерпретувати отримані результати.

СК8. Здатність аналізувати та розв'язувати завдання у сфері економічних та соціально-трудових відносин.

СК10. Здатність використовувати сучасні джерела економічної, соціальної, управлінської, облікової інформації для складання службових документів та аналітичних звітів.

СК11. Здатність обґрунтовувати економічні рішення на основі розуміння закономірностей економічних систем і процесів та із застосуванням сучасного методичного інструментарію.

СК12. Здатність самостійно виявляти проблеми економічного характеру при аналізі конкретних ситуацій, пропонувати способи їх вирішення.

СК13. Здатність проводити економічний аналіз функціонування та розвитку суб'єктів господарювання, оцінку їх конкурентоспроможності.

СК14. Здатність поглиблено аналізувати проблеми і явища в одній або декількох професійних сферах з врахуванням економічних ризиків та можливих соціально-економічних наслідків.

Очікувані результати навчання. У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен:

ПРН 5. Застосовувати аналітичний та методичний інструментарій для обґрунтування пропозицій та прийняття управлінських рішень різними економічними агентами (індивідуумами, домогосподарствами, підприємствами та органами державної влади).

ПРН 6. Використовувати професійну аргументацію для донесення інформації, ідей, проблем та способів їх вирішення до фахівців і нефхівців у сфері економічної діяльності.

ПРН 10. Проводити аналіз функціонування та розвитку суб'єктів господарювання, визначати функціональні сфери, розраховувати відповідні показники які характеризують результативність їх діяльності.

ПРН 11. Вміти аналізувати процеси державного та ринкового регулювання соціально-економічних і трудових відносин.

ПРН 12. Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати.

ПРН 14. Визначати та планувати можливості особистого професійного розвитку.

ПРН 15. Демонструвати базові навички креативного та критичного мислення у дослідженнях та професійному спілкуванні.

ПРН 17. Виконувати міждисциплінарний аналіз соціально-економічних явищ і проблем в однієї або декількох професійних сферах з врахуванням ризиків та можливих соціально-економічних наслідків.

ПРН 18. Використовувати нормативні та правові акти, що регламентують професійну діяльність.

ПРН 19. Використовувати інформаційні та комунікаційні технології для вирішення соціально-економічних завдань, підготовки та представлення аналітичних звітів.

ПРН 21. Вміти абстрактно мислити, застосовувати аналіз та синтез для виявлення ключових характеристик економічних систем різного рівня, а також особливостей поведінки їх суб'єктів.

ПРН 22. Демонструвати гнучкість та адаптивність у нових ситуаціях, у роботі із новими об'єктами, та у невизначених умовах.

ПРН 23. Показувати навички самостійної роботи, демонструвати критичне, креативне, самокритичне мислення.

а також знати:

принципові відмінності господарських товариств різних видів, корпоративні права їх учасників (акціонерів), правовий режим майна господарських товариств, джерела його формування, підстави, порядок, строки і способи сплати дивідендів господарським товариством;

склад та особливості функціонування системи органів управління у різних видах господарських товариств, порядок збільшення та зменшення розміру статутного капіталу у різних видах господарських товариств, порядок скликання і проведення загальних зборів учасників (акціонерів) господарських товариств, порядок формування постійно

діючих органів управління господарських товариств, вимоги та обмеження щодо членства у таких органах, порядок укладення корпоративних договорів, значних правочинів та правочинів із заінтересованістю, види і типові сценарії корпоративних конфліктів, типові елементи організаційної структури рейдерського угруповання, заходи, які має вчиняти господарське товариство щодо протидії корпоративним загарбанням;

вимоги до установчих документів господарських товариств, порядок внесення вкладів до статутного капіталу господарських товариств різних видів, ступені корпоративного контролю в акціонерних товариствах, товариствах з обмеженою (додатковою) відповідальністю, обсяг прав учасників (акціонерів) господарських товариств, порядок і процедуру створення і припинення (ліквідації, реорганізації) господарських товариств, порядок отримання інформації з Єдиного державного реєстру юридичних осіб та фізичних осіб – підприємців, порядок отримання учасником (акціонером) інформації від господарського товариства за запитом;

вміти:

визначати обсяг правомочностей учасника (акціонера) щодо управління господарським товариством залежно від розміру його частки;

проводити загальні збори учасників (акціонерів) господарських товариств;

здійснювати реєстрацію учасників (акціонерів) на загальних зборах господарських товариств;

голосувати на загальних зборах господарських товариств;

підраховувати результати голосування учасників (акціонерів) на загальних зборах господарських товариств, складати протоколи таких зборів;

оформлювати рішення загальних зборів учасників (акціонерів) господарських товариств.

СИСТЕМА КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ

Навчальна нормативна дисципліна «Корпоративне управління» викладається за кредитно-модульною системою організації навчального процесу (КМСОНП).

Дана система запроваджується з метою удосконалення системи контролю якості знань студентів, сприяння формуванню системних та систематичних знань, стабільної самостійної роботи впродовж семестру, підвищення об'єктивності оцінювання знань та адаптації до вимог, визначених Європейською системою залікових кредитів (ECTS).

Оцінювання знань студентів повинно сприяти реалізації низки завдань, зокрема:

- підвищення мотивації студентів до системного навчання впродовж семестру та навчального року, переорієнтація їх цілей з отримання позитивної оцінки на формування системних, стійких знань, умінь та навичок;

- відповідність переліку, форм, та змісту контрольних заходів вимогам КМСОНП;

- відкритість контролю, яка базується на ознайомленні студентів на початку вивчення дисципліни переліком, формами та змістом контрольних завдань, критеріями та порядком їх оцінювання;

- подолання елементів суб'єктивізму при оцінюванні знань, що забезпечується виконанням індивідуальних завдань із застосуванням модульної системи оцінювання, заліку;

- розширення можливостей для всебічного розкриття здібностей студентів, розвитку їх творчого мислення, та підвищення ефективності навчального процесу.

Ця дисципліна вивчається протягом одного семестру та складається з трьох змістових модулів (ЗМ). По завершенню курсу студенти складають залік. На залік виносяться вузлові питання, що потребують творчої відповіді та вміння синтезувати отримані знання і застосовувати їх при вирішенні практичних завдань.

Оцінювання знань студентів здійснюється шляхом виконання індивідуальних завдань, які включають *поточний (модульний ЗМ1, ЗМ2, ЗМ3), підсумковий (КПМ) та семестровий (СК) контроль.*

Результати контрольних завдань оцінюються за 100-бальною системою.

За результатами оцінювання змістового модуля студентам виставляються бали.

Максимальна кількість балів, що може набрати студент за один ЗМ дорівнює 20-ти балам. За три змістових модулі студент може одержати максимум 60 балів (по 20 балів за кожний ЗМ), які додаються до наступних максимально можливих 40 балів (до 20 балів за кожен вірну відповідь усного завдання), що одержуються ним за комплексний підсумковий модуль (КПМ).

Під час викладання матеріалу лекцій лектор може здійснювати контрольні опитування студентів. Максимальна оцінка, яку студент може отримати за ці опитування складає 20 балів, які є складовими КПМ.

Поточний контроль			Модульний контроль 1	Модульний контроль 2	Підсумковий контроль	Сума балів
Змістовий модуль 1	Змістовий модуль 2	Змістовий модуль 3				
						100

Орієнтовні форми контролю знань на семінарських заняттях та їх оцінка:

- доповідь (виступ на задану тему) – до 5 балів;
- доповнення доповіді – до 3 балів;
- експрес опитування – до 3 балів;
- колоквіум – до 4 балів;
- самостійна робота – до 4 балів;
- домашня робота – до 4 балів;
- есе (короткі відповіді на запитання) – до 3 балів;
- тестування (з набору суджень вибрати вірні) – до 3 балів;
- реферат (змістова письмова робота на задану тему з аналізом літератури та висновками) – до 3 балів;
- участь в дискусії – до 2 балів;
- підсумкова контрольна робота – до 5 балів.

У випадку відсутності студента на лекції або семінарському занятті він зобов'язаний відпрацювати пропущене заняття через усне опитування в поза аудиторний час (час консультацій викладача) або

відпрацювати пропущене заняття шляхом написання реферату на тему, задану викладачем (але не більше половини від загальної кількості лекцій та семінарських занять). Невідпрацьовані заняття вважаються незданими і за них не нараховується оцінка в балах. За 10 днів до початку екзаменаційної сесії викладач припиняє приймати відпрацювання.

Таким чином, за цю дисципліну студентом може бути отримано максимально 100 балів. У підсумку, оцінені за 100-бальною системою, знання студента відображаються у заліковій книжці.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
85-89	B	добре	
75-84	C		
70-74	D	задовільно	
60-69	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «Корпоративне управління»

№ п/п	НАЗВА ТЕМИ	Види занять, години			
		Лек- ції	Практ. та семін.	СРС	Всьо- го
	Змістовий модуль I «Інституціональні засади корпоративного управління»				
1.	Загальні питання корпоративного управління	4	2	8	14
2.	Майно і статутний капітал господарських товариств	2	2	6	10
3.	Корпоративний контроль та інформаційні аспекти корпоративного управління у господарських товариствах	3	2	6	11
4.	Створення і припинення господарських товариств	0	2	4	6
5.	Дивіденди у господарських товариствах	1	2	2	5
	Всього за змістовим модулем I	10	10	26	46
	Змістовий модуль II «Організаційні структури корпоративного управління»				
6.	Загальні збори господарських товариств	4	4	10	18
7.	Наглядові ради господарських товариств	2	1	6	9
8.	Виконавчі органи господарських товариств та перевірки їх діяльності	1	1	2	4
	Всього за змістовим модулем II	7	6	18	31
	Змістовий модуль III «Спеціальні питання корпоративного управління»				
9.	Корпоративні договори, значні правочини та правочини із заінтересованістю у господарських товариствах	1	2	2	5
10.	Корпоративні конфлікти і корпоративне рейдерство	2	2	4	8
	Всього за змістовим модулем III	3	4	6	13
	РАЗОМ:	20	20	50	90

ЗМІСТ ЛЕКЦІЙ, ПЛАНИ СЕМІНАРСЬКИХ І ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ, ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ ТА МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

Змістовий модуль I Інституціональні засади корпоративного управління

ТЕМА 1. ЗАГАЛЬНІ ПИТАННЯ КОРПОРАТИВНОГО УПРАВЛІННЯ

Лекція (4 години)

Поняття та ознаки юридичної особи. Види юридичних осіб. Поняття структурного підрозділу юридичної особи. Види підрозділів юридичної особи. Поняття органу юридичної особи. Поняття посадової особи юридичної особи. Поняття господарського товариства. Засновники, учасники, акціонери господарських товариств. Види господарських товариств і типи акціонерних товариств відповідно до законодавства. Відповідальність учасників та акціонерів за зобов'язаннями господарських товариств. Відповідальність посадових осіб господарських товариств за шкоду, спричинену господарському товариству. Корпоративні права та корпоративні відносини. Поняття та джерела корпоративного права. Установчі документи різних видів господарських товариств (статут, засновницький договір, меморандум): зміст, істотні умови, порівняльна характеристика. Інші локальні корпоративні акти (внутрішні положення та інші). Поняття корпоративного управління. Концепції корпоративного управління. Правове регулювання корпоративного управління. Міжнародні стандарти корпоративного управління. Поняття моделі корпоративного управління. Основні моделі корпоративного управління. Система органів господарських товариств.

Практичне заняття (2 години)

I. РОЗГЛЯД ТЕОРЕТИЧНИХ ПИТАНЬ:

1. Поняття, ознаки та види юридичних осіб.
2. Поняття, ознаки та види господарських товариств.

3. Органи та посадові особи господарських товариств.
4. Корпоративні права та корпоративні відносини.
5. Установчі документи господарських товариств.
6. Поняття, концепції та міжнародні стандарти корпоративного управління.
7. Основні моделі корпоративного управління.

II. ПЕРЕВІРКА ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ У ФОРМІ ТЕСТУВАННЯ.

III. ЗАДАЧІ.

1. ТОВАРИСТВО З ДОДАТКОВОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ «ГЛАДІОЛУС ШТРИХ» утворене двома учасниками – Іваном Сергійовичем Неїжсалом та Сергієм Івановичем Непийводою із розподілом статутного капіталу у рівних частках (50% на 50%). Розмір внеску кожного учасника склав 100 000 грн., відповідно, статутний капітал дорівнював 200 000 грн. Статут ТДВ «ГЛАДІОЛУС ШТРИХ» передбачає додаткову відповідальність учасників в однократному розмірі їх внесків. В процесі діяльності у ТДВ «ГЛАДІОЛУС ШТРИХ» виникли борги. ТДВ «ГЛАДІОЛУС ШТРИХ» програло судові справи щодо стягнення з нього боргів, відповідні судові рішення набули законної сили. Кредитори отримали виконавчі документи (накази господарських судів) про стягнення з ТДВ «ГЛАДІОЛУС ШТРИХ» суми боргів. Кредиторам відомо, що ТДВ «ГЛАДІОЛУС ШТРИХ» належать лише 14 000 грн (арештовані державним виконавцем на рахунках грошові кошти), І. С. Неїжсало має у власності ліквідне майно на суму 550 000 грн (квартира), С. І. Непийвода – умовно ліквідне майно на суму 45 000 грн (пошкоджений автомобіль).

Питання:

і. Які можливості мають кредитори ТДВ «ГЛАДІОЛУС ШТРИХ» щодо погашення його боргів і який обсяг відповідальності нестимуть учасники, якщо борги зазначеного товариства складають:

- А. 50 000 грн;
- Б. 100 000 грн;
- В. 200 000 грн.

Зазначити, з якої особи і скільки коштів вони можуть стягувати у кожному випадку.

ii. Розв'язати завдання враховуючи додаткову умову: статут передбачає додаткову відповідальність у двократному розмірі внесків учасників.

iii. Розв'язати завдання враховуючи додаткову умову: І. С. Неїжсало вніс лише 50% свого внеску до статутного капіталу, а решту – не вніс (додаткову умову **ii** не враховувати).

iv. Розв'язати завдання виходячи з того, що товариство є ТОВ, а не ТДВ, та враховуючи додаткову умову **iii**.

v. Розв'язати завдання виходячи з того, що товариство є повним, а не ТДВ, та не враховуючи інші додаткові умови.

2. ТОВАРИСТВО З ДОДАТКОВОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ «СІФАРЕР ІНШУРАНС КОМПАНІ» визначило додаткову відповідальність учасників у розмірі 0,01% від суми вкладів. Чи це законно?

Завдання для самостійної роботи (8 годин)

1. Відособлені підрозділи юридичної особи.
2. Відмінності філій юридичної особи від представництв.
3. Види органів юридичних осіб.
4. Види посадових осіб юридичних осіб.
5. Відмінності господарських товариств від громадських об'єднань та кооперативів.
6. Вироблені теорією класифікації господарських товариств.
7. Установчі документи різних видів господарських товариств (статут, засновницький договір, меморандум): вимоги щодо оформлення.
8. Засновницький договір та договір про заснування господарського товариства: порівняльна характеристика.
9. Учасники корпоративних відносин.
10. Стейкхолдери господарського товариства. Відмінність стейкхолдерів від учасників корпоративних відносин.
11. Переваги і недоліки основних моделей корпоративного управління: порівняльний аналіз.
12. Принципи корпоративного управління і Кодекси корпоративного управління.

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ДО ВИВЧЕННЯ ПИТАНЬ ТЕМИ

Студент має навести легальне (тобто передбачене чиним законодавством) поняття юридичної особи та навести її ознаки. Треба навести класифікації юридичних осіб. Студент повинен знати поняття і види структурних підрозділів юридичної особи, розуміти різницю між відособленими та невідособленими підрозділами, а також між філіями та представництвами. Необхідно навести поняття органу юридичної особи і принаймні дві доктринальні класифікації органів, а також поняття посадової особи юридичної особи. Студенту необхідно навести визначення поняття господарського товариства, закріплене ст.113 Цивільного кодексу України. Студент має навести відмінності господарських товариств від громадських об'єднань та кооперативів. Також, слід навести легальну (тобто закріплену у законодавстві) та не менше двох теоретичних класифікацій господарських товариств. Відповідальність учасника господарського товариства за його зобов'язаннями є головним розмежувальним критерієм між різними видами товариств. Крім видів господарських товариств необхідно також знати типи акціонерних товариств та відмінності між ними. Студент повинен висвітлити питання відповідальності посадових осіб господарських товариств за шкоду, спричинену господарському товариству. Треба знати легальне і принаймні одне доктринальне визначення понять корпоративних прав та корпоративних відносин. Студент має знати доктринальне визначення поняття корпоративного права та його джерела. Щодо установчих документів різних видів господарських товариств (статут, засновницький договір, меморандум) необхідно знати їх зміст, істотні умови, бути в змозі надати їх порівняльну характеристику. Також студент має висвітлити значення інших локальних корпоративних актів (внутрішні положення та інші). Необхідно знати склад учасників корпоративних відносин та їх відмінність від стейкхолдерів господарського товариства. Слід навести не менше трьох доктринальних і одне легальне (передбачене чинним законодавством) визначення поняття корпоративного управління, висвітлити основні концепції корпоративного управління та навести основні засади і джерела його правового регулювання. У тому, що стосується міжнародних стандартів корпоративного управління студент повинен перш за все висвітлити значення і надати характеристику

Принципам корпоративного управління ОЕСР. Треба охарактеризувати основні моделі корпоративного управління, навести їх переваги і недоліки. Нарешті, студент має знати склад передбачених законодавством систем органів господарських товариств АТ, ТОВ і ТДВ.

Джерела, рекомендовані до теми:

Нормативні акти:

1. Цивільний кодекс України: Закон України від 16.01.2003 р. № 435–IV. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/435-15>.
2. Господарський кодекс України: Закон України від 16.01.2003 р. №436–IV. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/436-15>.
3. Про акціонерні товариства: Закон України від 17.09.2008 р. № 514–VI. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/go/514-17>.
4. Про господарські товариства: Закон України від 19.09.1991 р. №1576–XII. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1576-12>.
5. Про державне регулювання ринку цінних паперів в Україні: Закон України від 30.10.1996 р. №448/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/448/96-вр>.
6. Про товариства з обмеженою та додатковою відповідальністю: Закон України від 06.02.2018 р. № 2275–VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2275-19>.
7. Керівні принципи ОЕСР щодо корпоративного врядування на підприємствах державної форми власності. URL: <https://www.oecd.org/publications/2015-9789264312906-uk.htm>.
8. Принципы корпоративного управления ОЭСР. URL: <https://www.oecd.org/daf/ca/corporategovernanceprinciples/32159669.pdf>.

Спеціальна література:

1. Беяневич О.А., Мягкий А.В. Корпоративне управління за законодавством України: теоретико-прикладні проблеми. Монографія. К.: ДНІ приватного права і підприємництва імені академіка Ф.Г.Бурчака НАПрН України, 2017. 320 с.
2. Бухвалов А.В. Теория фирмы и теория корпоративного управления. *Вестник Санкт-Петербургского университета*. Серия 8. Выпуск 4 (№32). 2004. С. 99–117.
3. Вінник О. М. Проблеми правового регулювання корпоративних і партнерських відносин : монографія. Київ : НДІ приватного права та підприємництва НАПрН України, 2010. 166 с.
4. Гарафонова О.І., Ігнат'єва І.А. Корпоративне управління: Підручник. К.: Центр учбової літератури, 2013. 600 с.
5. Гончаров В.М., Зось-Кіор М.В., Ільїн В.Ю. Корпоративне управління: Навчальний посібник. Луганськ: Еталон-2, 2011. 645 с.
6. Господарське право України: підручник. За ред. О. П. Подцерковного. Одеса: Фенікс, 2018. 616 с.
7. Гриньова В.М., Попов О.Є. Організаційно-економічні основи формування системи корпоративного управління в Україні. Х.: Вид. ХДЕУ, 2003. 324 с.

8. Денисюк О. В., Мозгова Л.О. Оцінка якості корпоративного управління: конспект лекцій. Харків: Вид. ХНЕУ, 2012. 84 с.
9. Довгань Л.Є., Пастухова В.В., Савчук Л.М. Корпоративне управління: Навчальний посібник. К.: Кондор, 2007. 179 с.
10. Дорожинская Е. А. Корпоративное право: учеб. пособ. Новосибирск: СибАГС, 2017. 197 с.
11. Кібенко О.Р. Європейське корпоративне право на етапі фундаментальної реформи: перспективи використання європейського законодавчого досвіду у правовому полі України. Серія: «Юридичний радник». Х.: Страйд, 2005. 432 с.
12. Корпоративне право України : підруч. / В. В. Луць, В. А. Васильєва, О. Р. Кібенко, І. В. Спасибо-Фатєєва [та ін.]; за заг. ред. В. В. Луця. Київ : Юрінком Інтер, 2010. 384 с.
13. Корпоративне право : навч. посіб. / О. В. Гарагонич, С. М. Грудницька, Л. М. Дорошенко та ін.; за заг. ред. О. В. Гарагонича, С. М. Грудницької, Л. М. Дорошенко. Київ : Видавничий дім «АртЕк», 2018. 400 с.
14. Корпоративне управління в Україні: теоретико-методологічні аспекти. Тернопіль: Економічна думка, 2007. 359 с.
15. Кравчук В. М. Корпоративне право. Науково-практичний коментар законодавства та судової практики. Київ : Істина, 2005. 720 с.
16. Леонов Д., Бурмака М., Юрса М. Індекс корпоративного управління в Україні: методологічні засади обчислення. *Ринок цінних паперів України*. 2007. № 7-8. С. 73-86.
17. Лукач І. В. Господарсько-правове регулювання корпоративних відносин в Україні: теоретичні проблеми : дис. ... д-ра юрид. наук : 12.00.04. Київ, 2016. 474 с.
18. Мальська М.П., Мандюк Н.Л., Занько Ю.С. Корпоративне управління: теорія та практика: Підручник. К.: Центр учбової літератури, 2012. 360 с.
19. Орехов С.А., Селезнев В.А. Теория корпоративного управления: Учебно-методический комплекс. М.: Изд. центр ЕАОИ, 2008. 216 с.
20. Сазонець І.Л. Корпоративне управління: світовий досвід та механізми залучення інвестицій: навч.посібник. К.: Центр учбової літератури, 2008. 304 с.
21. Сірош М. В. Перспективи підвищення ефективності корпоративного сектора економіки та корпоративного управління. Львів. : ЛБК НБУ, 2010. 136 с.
22. Смітюх А. В. Корпоративне право у схемах : навч. посіб. Одеса : ОНУ ім. І. І. Мечникова, 2017. 322 с.
23. Ховрак І.В. Ефективність функціонування корпоративного сектору національної економіки: Монографія. Кременчук: ТОВ «Кременчуцька міська друкарня», 2013. 276 с.
24. Шкільняк М.М. Корпоративне управління : навч. посіб. Тернопіль : Крок, 2014. 293 с.
25. Штерн Г.Ю. Корпоративне управління: Навч. посібник. Харків: ХНАМГ, 2009. 278 с.
26. Щербина В. С. Суб'єкти господарського права : монографія. Київ : Юрінком Інтер, 2008. 264 с.

ТЕМА 2. МАЙНО І СТАТУТНИЙ КАПІТАЛ ГОСПОДАРСЬКИХ ТОВАРИСТВ

Лекція (2 години)

Статутний і складений капітал господарського товариства: поняття та функції. Формування статутного капіталу господарського товариства при створенні товариства. Частки і акції господарських товариств: поняття, співвідношення і функції. Типи акцій. Класи акцій. Порядок відчуження часток (акцій) господарських товариств. Порядок придбання (викуп) часток (акцій) господарським товариством. Обов'язковий викуп акцій акціонерним товариством. Джерела і порядок збільшення статутного капіталу господарського товариства. Порядок зменшення статутного капіталу господарського товариства. Деномінація акцій (консолідація і дроблення).

Практичне заняття (2 години)

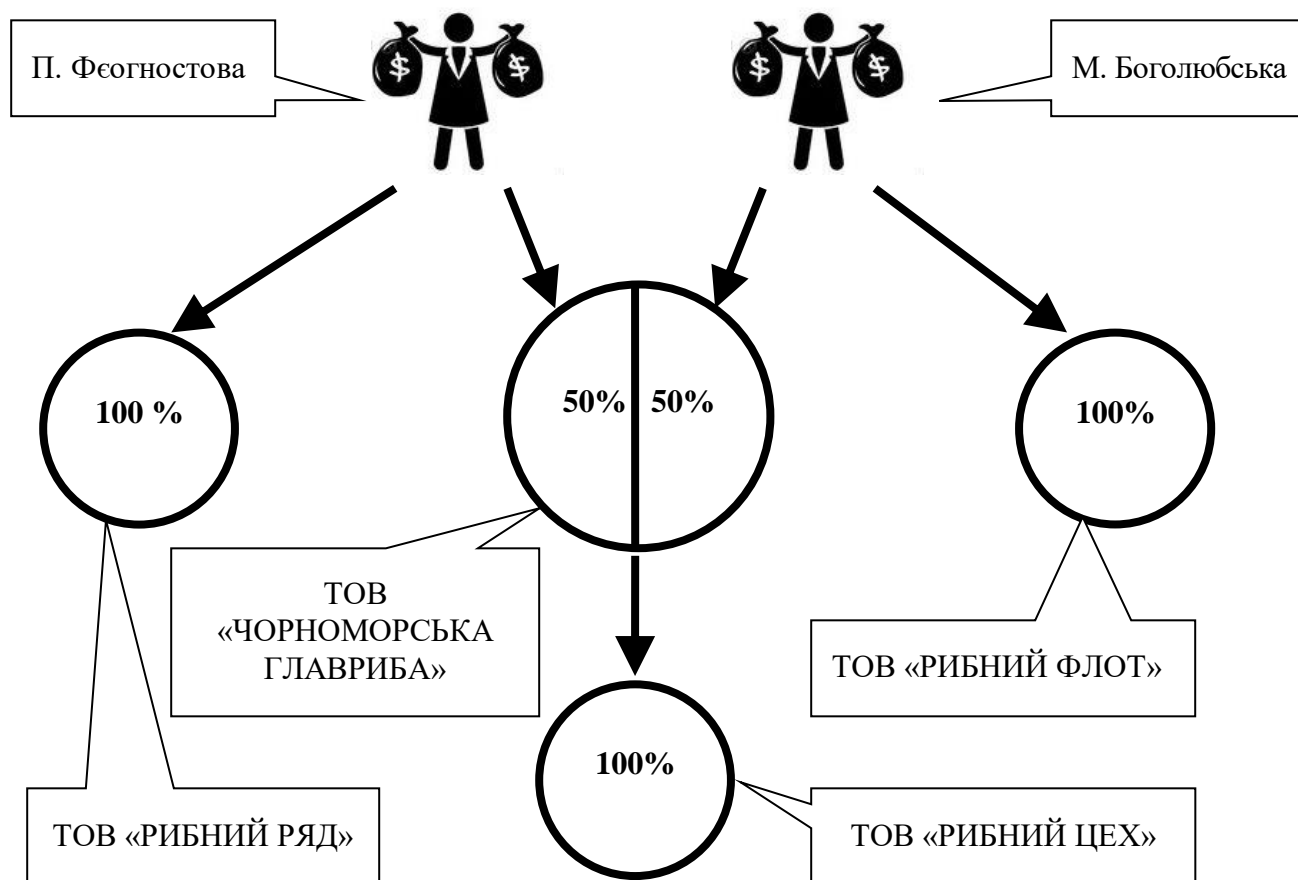
I. РОЗГЛЯД ТЕОРЕТИЧНИХ ПИТАНЬ:

1. Статутний і складений капітал господарського товариства. Формування статутного і складеного капіталу господарського товариства при створенні товариства.
2. Частки і акції господарських товариств: поняття, співвідношення і функції. Типи і класи акцій.
3. Придбання (викуп) часток (акцій) господарським товариством. Обов'язковий викуп акцій акціонерним товариством.
4. Джерела і порядок збільшення статутного капіталу господарського товариства.
5. Порядок зменшення статутного капіталу господарського товариства.
6. Деномінація акцій (консолідація і дроблення).

II. ПЕРЕВІРКА ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ У ФОРМІ ТЕСТУВАННЯ.

III. ЗАДАЧІ.

1. ТОВ «ЧОРНОМОРСЬКА ГЛАВРИБА» здійснює розведення риби та морепродуктів. Статутний капітал ТОВ «ЧОРНОМОРСЬКА ГЛАВРИБА» поділений на рівні частки між учасниками – Феогностовою Пелагеєю Петрівною та Боголюбською Мариною Андріївною. ТОВ «ЧОРНОМОРСЬКА ГЛАВРИБА» утворило ТОВ «РИБНИЙ ЦЕХ» яке розпочало виробництво з риби та морепродуктів готової продукції, Пелагея Феогностова утворила ТОВ «РИБНИЙ РЯД», яке стало здійснювати збут цієї продукції, а Марина Боголюбська утворила ТОВ «РИБНИЙ ФЛОТ», яке ловитиме рибу в акваторії Чорного моря (див. схему корпоративного контролю групи підприємств, що була утворена нижче).

Питання:

і. У разі, якщо статутний капітал ТОВ «РИБНИЙ ЦЕХ» буде повністю сформований за рахунок вкладу ТОВ «ЧОРНОМОРСЬКА ГЛАВРИБА» у вигляді риби та морепродуктів, чи зможе ТОВ

«РИБНИЙ ЦЕХ» одразу після державної реєстрації переробити їх на готову продукцію та передати ТОВ «РИБНИЙ РЯД» на реалізацію?

2. Чи може бути внеском до статутного капіталу господарського товариства:

- i.** диплом про вищу освіту?
- ii.** діловий досвід?

3. При утворенні ТОВАРИСТВА З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ «ЦИРК БЕСАРАБІЯ» (Одеська обл., м.Арциз), що займатиметься проведенням циркових видовищ за участі екзотичних тварин, три його учасники домовились, що Лукрециу Грацианович Шаптефраць внесе до статутного капіталу частку у праві власності на нерухоме майно (будівля хліву), Дончо Асенович Хаджіорданов – 25 тонн сіна, Віктор Петрович Куюджуклу – право користування живою твариною – індійським слоном. Учасники вирішили визначити рівні частки у статутному капіталі.

Питання:

i. Чи підлягатиме розмір часток учасників перегляду після того, як сіно буде спожите слоном, а слон помре?

ii. У якому порядку учасники будуть вносити свої вклади до статутного капіталу товариства і якими документами буде оформлюватися передача вкладів до статутного капіталу?

iii. Хто прийматиме вклади учасників від імені товариства?

Завдання для самостійної роботи (6 годин)

1. Джерела формування майна господарського товариства.
2. Мінімальні розміри статутного капіталу для різних видів господарських товариств.
3. Відповідальність учасників (акціонерів) господарського товариства за порушення ними своїх зобов'язань щодо формування майна господарських товариств.
4. Порядок емісії акцій.
5. Облік прав на акції і частки.
6. Переважні права учасників (акціонерів) на придбання часток (акцій), що продаються іншими учасниками (акціонерами).

7. Переважні права учасників (акціонерів) на внесення додаткових вкладів (придбання акцій, що розміщуються) при збільшенні статутного капіталу господарського товариства.
8. Резервний капітал у господарських товариствах: порядок формування і функції.

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ДО ВИВЧЕННЯ ПИТАНЬ ТЕМИ

Студент повинен навести закріплені у ст.115 Цивільного кодексу України джерела та склад майна господарського товариства, навести мінімальний розмір статутного капіталу для тих видів господарських товариств, де він встановлений, висвітлити порядок визначення та оцінки внесків учасників до статутного капіталу товариства, порядок внесення внесків до статутного (складеного) капіталу у різних видах товариств, відповідальність учасників за порушення зобов'язань щодо його формування. Студент повинен знати основні підходи до розуміння природи корпоративного паю (частки у статутному капіталі, акції), навести легальне визначення поняття акції та принаймні два доктринальні визначення поняття корпоративного паю (частки), знати функції часток, їх співвідношення з акціями. Студент має навести типи акцій, знати засади поділу акцій на класи, знати форму випуску акцій, викласти порядок обліку прав на акції. Необхідно висвітлити порядок відчуження акцій АТ, а також часток, не оформлених як цінні папери (зокрема часток у ТОВ і ТДВ), охарактеризувати переважні права учасників (акціонерів) на придбання часток (акцій), що продаються іншими учасниками (акціонерами), підстави, порядок і наслідки придбання (викупу) часток (акцій) господарським товариством, а також підстави обов'язкового викупу акцій акціонерним товариством. Студент повинен знати джерела і порядок збільшення статутного капіталу господарського товариства, висвітлити переважні права учасників (акціонерів) на внесення додаткових вкладів (придбання акцій, що розміщуються) при збільшенні статутного капіталу господарського товариства а також порядок його зменшення статутного капіталу, знати загальні засади здійснення деномінації (консолідації і дроблення) акцій. Щодо резервного капіталу господарського товариства слід навести положення щодо випадків, коли він утворюється, висвітлити порядок його формування та використання.

Джерела, рекомендовані до теми:

Нормативні акти:

1. Господарський кодекс України: Закон України від 16.01.2003 р. №436–IV. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/436-15>.
2. Цивільний кодекс України: Закон України від 16.01.2003 р. № 435–IV. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/435-15>.
3. Про акціонерні товариства: Закон України від 17.09.2008 р. № 514–VI. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/go/514-17>.
4. Про господарські товариства: Закон України від 19.09.1991 р. №1576–XII. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1576-12>.
5. Про депозитарну систему України: Закон України від 06.07.2012 р. №5178–VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5178-17>.
6. Про оцінку майна, майнових прав та професійну оціночну діяльність в Україні: Закон України від 12.07.2001 р. №2658–III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2658-14>.
7. Про товариства з обмеженою та додатковою відповідальністю: Закон України від 06.02.2018 р. № 2275–VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2275-19>.
8. Про цінні папери і фондовий ринок: Закон України від 23.02.2006 р. № 3480–IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3480-15>.
9. Керівні принципи ОЕСР щодо корпоративного врядування на підприємствах державної форми власності. URL: <https://www.oecd.org/publications/2015-9789264312906-uk.htm>.
10. Принципы корпоративного управления ОЭСР. URL: <https://www.oecd.org/daf/ca/corporategovernanceprinciples/32159669.pdf>.

Спеціальна література:

1. Бабецкая И. Я. Преимущественные права в корпоративных правоотношениях: понятие, признаки и общая характеристика. *Вестник Санкт-Петербургского университета*. 2013. Сер.14. Вып. 2. С. 3–9.
2. Бондар В. Переважні права в акціонерному товаристві та способи їх захисту. *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Юридичні науки*. 2011. №89. С. 95–99.
3. Вінник О. Право акціонера на незгоду. *Юридичний вісник України*. 1997. №5. С. 6.
4. Гарафонова О.І., Ігнат'єва І.А. Корпоративне управління: Підручник. К.: Центр учбової літератури, 2013. 600 с.
5. Гончаров В.М., Зось-Кіор М.В., Ільїн В.Ю. Корпоративне управління: Навчальний посібник. Луганськ: Еталон-2, 2011. 645 с.
6. Господарське право України: підручник. За ред. О. П. Подцерковного. Одеса: Фенікс, 2018. 616 с.
7. Довгань Л.Є., Пастухова В.В., Савчук Л.М. Корпоративне управління: Навчальний посібник. К.: Кондор, 2007. 179 с.
8. Заборовський В. В. Правова природа акцій та процедура їх конвертації в Україні та Російській Федерації: автореф. дис... канд. юрид. наук: 12.00.03 / Одеська національна юридична академія. Одеса, 2010. 19 с.

9. Корпоративне право : навч. посіб. / О. В. Гарагонич, С. М. Грудницька, Л. М. Дорошенко та ін.; за заг. ред. О. В. Гарагонича, С. М. Грудницької, Л. М. Дорошенко. Київ : Видавничий дім «АртЕк», 2018. 400 с.
10. Корпоративне управління в Україні: теоретико-методологічні аспекти. Тернопіль: Економічна думка, 2007. 359 с.
11. Мальська М.П., Мандюк Н.Л., Занько Ю.С. Корпоративне управління: теорія та практика: Підручник. К.: Центр учбової літератури, 2012. 360 с.
12. Орехов С.А., Селезнев В.А. Теория корпоративного управления: Учебно-методический комплекс. М.: Изд. центр ЕАОИ, 2008. 216 с.
13. Сазонець І.Л. Корпоративне управління: світовий досвід та механізми залучення інвестицій: навч. посібник. К.: Центр учбової літератури, 2008. 304 с.
14. Сірко А. Корпоративна власність у транзитивній економіці. *Економіка України*. 2003. №2. С.57 – 64. 56.
15. Смітюх А.В. Корпоративні права та корпоративні паї (частки): теоретико-правові аспекти: монографія. Одеса: Фенікс, 2018. 662 с.
16. Смітюх А. В. Акція як символічний оборотоздатний об'єкт прав. *Jurnalul juridic național: teorie și practică*. 2015. № 4(14). С. 82–87.
17. Смітюх А. В. Корпоративне право у схемах : навч. посіб. Одеса : ОНУ ім. І. І. Мечникова, 2017. 322 с.
18. Смітюх А. В. Щодо правової природи частки у статутному капіталі господарського товариства. *Правова держава*. 2015. №19. С. 89–94.
19. Сороченко А. Проблеми реалізації акціонерами «права на незгоду» за законодавством України. *Підприємництво, господарство і право*. 2013. № 8. С. 89–93.
20. Ховрак І.В. Ефективність функціонування корпоративного сектору національної економіки: Монографія. Кременчук: ТОВ «Кременчуцька міська друкарня», 2013. 276 с.
21. Цікало В. Умови здійснення та захисту права акціонера на обов'язковий викуп акцій товариством. *Підприємництво, господарство і право*. 2017. № 10. С. 52–56.

ТЕМА 3. КОРПОРАТИВНИЙ КОНТРОЛЬ ТА ІНФОРМАЦІЙНІ АСПЕКТИ КОРПОРАТИВНОГО УПРАВЛІННЯ У ГОСПОДАРСЬКИХ ТОВАРИСТВАХ

Лекції (3 години)

Право на участь в управлінні господарським товариством. Форми реалізації права на участь в управлінні. Правомочності, що складають право на участь в управлінні. Концепції корпоративного контролю. Види корпоративного контролю та ступенів корпоративного контролю. Ступені корпоративного контролю в акціонерних товариствах. Ступені корпоративного контролю в товариствах з обмеженою та додатковою відповідальністю. Sell-Out та Squeeze-Out: підстави та процедура

здійснення. Асоційовані і залежні господарські товариства. Поняття холдингової компанії. Інформація про господарське товариство. Право на інформацію про корпоративне підприємство та його діяльність. Форми реалізації права на інформацію. Розкриття акціонерними товариствами інформації. Регулярна (річна та квартальна) та особлива інформація: обсяг та порядок розкриття.

Практичне заняття (2 години)

I. РОЗГЛЯД ТЕОРЕТИЧНИХ ПИТАНЬ:

1. Право на участь в управлінні господарським товариством і форми його реалізації.
2. Поняття та види корпоративного контролю.
3. Ступені корпоративного контролю в акціонерних товариствах.
4. Ступені корпоративного контролю у товариствах з обмеженою (додатковою) відповідальністю.
5. Холдингові компанії.
6. Порядок доступу учасників (акціонерів) господарських товариств до інформації про товариства та їх діяльність.
7. Режим інформації про учасників (акціонерів) господарських товариств, їх частки (акції) та порядок доступу до неї.

II. ПЕРЕВІРКА ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ У ФОРМІ ТЕСТУВАННЯ.

III. ЗАДАЧІ.

1. Дивись задачу 1 практичного заняття 2.

Питання:

i. Які із зазначених товариств є дочірніми, асоційованими (у вирішальній, простій залежності) згідно ГК України, які – залежними (згідно ЦК України)?

ii. При утворенні ТОВ «РИБНИЙ РЯД» Пелагея Феогностова внесла до його статутного капіталу свою частку у статутному капіталі ТОВ «ЧОРНОМОРСЬКА ГЛАВРИБА», а Марина Боголюбська, відповідно – частку у ТОВ «ЧОРНОМОРСЬКА ГЛАВРИБА» до статутного капіталу ТОВ «РИБНИЙ ФЛОТ». Надати схему корпоративного контролю цієї

групи підприємств за аналогією із графічною схемою що наводиться у домашньому завданні до практичного заняття 1.

iii. Які із зазначених товариств є дочірніми, асоційованими (у вирішальній, простій залежності) згідно ГК України, які – залежними (згідно ЦК України)?

iv. Після створення групи підприємств як це зазначено у п. **ii** цього завдання Пелагея Феогноства та Марина Боголюбська вирішили створити ТОВ «ОДЕСЬКА ХАМСА» за рахунок частини майна ТОВ «ЧОРНОМОРСЬКА ГЛАВРИБА» і створити ТОВ «КАТРАН ТА РАПАН» за рахунок частини майна ТОВ «РИБНИЙ ЦЕХ». Запропонуйте як це зробити з графічною схемою та поясненням.

2. У ТОВ «ЛАСУНКА ЛЕВАНТУ» 4 учасники: Муса Аль Каді (Йорданія), який володіє часткою, що складає 35% статутного капіталу товариства, Муса Аль Нсур (Йорданія), який володіє часткою, що складає 15% статутного капіталу товариства, Амджат Аль Мулькі (Йорданія), який володіє часткою, що складає 5% статутного капіталу товариства і Самір Мансур (Україна), який володіє часткою, що складає 45% статутного капіталу товариства. Товариство утворене у 2011 році. Зміни до статуту товариства не вносилися. На загальних зборах розглядаються питання внесення змін до статуту товариства і переобрання виконавчого органу.

Питання:

i. Чи будуть законними збори і чи будуть прийняті рішення, якщо на збори з'явилися Муса Аль Каді і Муса Аль Нсур і вони збираються голосувати за рішення?

ii. Відповісти на запитання **i.** виходячи з того, що йдеться не про ТОВ, а про АТ «ЛАСУНКА ЛЕВАНТУ», у якому такий саме розподіл акцій між тими саме акціонерами.

iii. Чи будуть законними збори і чи будуть прийняті рішення, якщо на збори з'явилися Самір Мансур та Муса Аль Нсур і вони збираються голосувати за рішення?

iv. Відповісти на запитання **iii.** виходячи з того, що йдеться не про ТОВ, а про АТ «ЛАСУНКА ЛЕВАНТУ», у якому такий саме розподіл акцій між тими саме акціонерами.

v. Чи будуть законними збори і чи будуть прийняті рішення, якщо на збори з'явилися Самір Мансур і Муса Аль Нсур і перший збирається голосувати за, а другий – проти рішення?

vi. Відповісти на запитання **v.** виходячи з того, що йдеться не про ТОВ, а про АТ «ЛАСУНКА ЛЕВАНТУ», у якому такий саме розподіл акцій між тими саме акціонерами.

vii. Чи будуть законними збори і чи будуть прийняті рішення, якщо на збори з'явилися Самір Мансур, Муса Аль Нсур та Амджат Аль Мулькі і перший збирається голосувати за, а другий та третій – проти рішення?

viii. Відповісти на запитання **vii.** виходячи з того, що йдеться не про ТОВ, а про АТ «ЛАСУНКА ЛЕВАНТУ», у якому такий саме розподіл акцій між тими саме акціонерами.

ix. Чи будуть законними збори і чи будуть прийняті рішення, якщо на збори з'явилися Самір Мансур, Муса Аль Нсур та Амджат Аль Мулькі і перший та третій збираються голосувати за, а другий – проти рішення?

x. Відповісти на запитання **ix.** виходячи з того, що йдеться не про ТОВ, а про АТ «ЛАСУНКА ЛЕВАНТУ», у якому такий саме розподіл акцій між тими саме акціонерами.

xi. Чи будуть законними збори і чи будуть прийняті рішення, якщо на збори з'явилися Самір Мансур і Муса Аль Каді і вони збираються голосувати за рішення?

xii. Відповісти на запитання **xi.** виходячи з того, що йдеться не про ТОВ, а про АТ «ЛАСУНКА ЛЕВАНТУ», у якому такий саме розподіл акцій між тими саме акціонерами.

xiii. Чи будуть законними збори і чи будуть прийняті рішення, якщо на збори з'явилися Самір Мансур і Муса Аль Каді і перший збирається голосувати за, а другий – проти рішення?

xiv. Відповісти на запитання **xiii.** виходячи з того, що йдеться не про ТОВ, а про АТ «ЛАСУНКА ЛЕВАНТУ», у якому такий саме розподіл акцій між тими саме акціонерами.

3. Дивись задачу 3 практичного заняття 2.

Питання:

i. Якщо учасники вирішать визначити розмір своїх часток як 33,34% (Лукрециу Грацианович Шаптефраць), 33,33% (Дончо Асенович Хаджіорданов), 33,33% (Віктор Петрович Куюджуклу) – за яких умов Лукрециу Грацианович Шаптефраць зможе скористуватися своєю перевагою у кількості голосів і чого він може домогтися?

4. Надайте інформацію про учасників, розміри вкладів до статутного капіталу, розподіл часток між учасниками у відсотках, і, відповідно ступені корпоративного контролю у

- i.** ТОВ «КРОКОДИЛ КО» (м. Київ),
- ii.** ТОВ «КРОКОДИЛ» (м. Вінниця),
- iii.** ТОВ «ЧЕБУРАШКА» (м. Львів)
- iv.** ТОВ «КРОКОДИЛ» ЛТД (Миколаївська обл., Вознесенський район, село Мартинівське)
- v.** ТОВ «АЛЬ КАПОНЕ» (м. Львів)
- vi.** ТОВ «ВІРУС МЬЮЗІК» (м.Одеса)
- vii.** ТОВ «ВІРУС М'ЮЗІК» (м.Київ)
- viii.** ТОВ «РАДІО ВІРУС» (Полтавська обл., м.Горішні Плавні)
- ix.** ТОВ «АФ «ВІРУС А» (м.Рівне)

5. Надайте інформацію про акціонерів, що володіють 5 і більше відсотками простих акцій: назву, кількість належних акцій, розмір частки у статутному капіталі, і, відповідно ступені корпоративного контролю у:

- i.** ПАТ «ОБОЛОНЬ» (05391057)
- ii.** ПАТ «ОДЕСАГАЗ» (03351208)
- iii.** ПАТ «Державний ощадний банк України» (00032129)
- iv.** ПАТ «ПЕРШИЙ УКРАЇНСЬКИЙ МІЖНАРОДНИЙ БАНК» (14282829)
- v.** ПАТ «Чернівецький хлібокомбінат» (03293304)
- vi.** АТ «ХЕРСОНСЬКА ТЕПЛОЕЛЕКТРОЦЕНТРАЛЬ» (00131771)
- vii.** АТ «НІКОПОЛЬСЬКИЙ ЗАВОД ФЕРОСПЛАВІВ» (00186520)
- viii.** АТ «ЗАПОРІЗЬКИЙ ЗАВОД ФЕРОСПЛАВІВ» (00186542)
- ix.** ПАТ «ДНІПРОВСЬКИЙ МЕТАЛУРГІЙНИЙ КОМБІНАТ» (05393043)

6. У ПрАТ «ВІНТАЖ» 5 акціонерів – ТОВ «РУБІНОВИЙ ВІВТОРОК» (40%), ТОВ «ШАЛЕНИЙ ДІАМАНТ» (30%), Яків Страніцин (15%), ТОВ «ДВЕРІ» (12%) та Родіон Рукавіцин (3%). ТОВ «РУБІНОВИЙ ВІВТОРОК» скликає загальні збори ПрАТ «ВІНТАЖ», на яких збирається голосувати за збільшення статутного капіталу АТ шляхом емісії акцій, яку ТОВ «РУБІНОВИЙ ВІВТОРОК» планує повністю викупити, внаслідок чого частка цього акціонера складатиме

81%, а частки інших акціонерів, відповідно, зменшаться. Інші акціонери не планують голосувати «за» з цього питання.

Питання:

і. Які акціонери повинні з'явитися і зареєструватися на загальних зборах із тим, щоб збори відбулися і рішення було прийняте.

7. Господарське товариство уклало кредитний договір на суму 7 000 000 грн у якості боржника.

Питання:

і. У яких видах господарських товариств, за яких умов та у якому порядку учасник може отримати інформацію про такий договір та його виконання.

8. 01 липня Зоя Зенонівна Безгуз придбала 0,2% акцій ПрАТ «ЗІГ УНД ЗАГ». 10 жовтня Зоя Безгуз звернулася до правління ПрАТ «ЗІГ УНД ЗАГ» з вимогою надати копії протоколів усіх загальних зборів акціонерів, засідань наглядової ради та правління, усіх значних правочинів, річних та квартальних балансів АТ за останні три роки. Правління відмовило у наданні Зої Безгуз інформації про документи, оформлені до моменту набуття нею статусу акціонера. Для отримання копій документів, оформлених після 01 липня, правління ПрАТ «ЗІГ УНД ЗАГ» запропонувало Зої Безгуз або сплатити вартість копіювання документів (120 аркушів – 120 грн), або відкопіювати документи власними зусиллями за місцезнаходженням товариства.

Питання:

і. Чи було порушене право акціонера Зої Безгуз на отримання інформації про діяльність ПрАТ «ЗІГ УНД ЗАГ»?

іі. Чи були би порушені права Зої Безгуз, якби йшлося про ТОВ «ЗІГ УНД ЗАГ»?

9. Хто є кінцевим бенефіціарним власником (контролером):

і. ТОВ «РИБНИЙ ЦЕХ» за умовами задачі 1 до практичного заняття 2?

іі. ТОВ «ЛАСУНКА ЛЕВАНТУ» за умовами задачі 2 до практичного заняття 3?

ііі. ПАТ «ЕКСПРЕСТРЕЙД», у якому створена наглядова рада, головою якої є громадянин України Еміль Елькін та виконавчий орган – правління, головою якого є громадянин РФ Каміль Кільдєєв, причому

акції ПАТ належать 875 акціонерам, з них жодна особа не володіє більше ніж 10% акцій;

iv. ПАТ «ЕКСПРЕСТРЕЙД», після того, як в результаті скупки акцій кількість акціонерів знизилася до 125, причому 3 особи відтепер володіють пакетами, що дорівнюють або перевищують 10% акцій: ТОВ «ПІВДЕННИЙ ЕКСПРЕС» (21%), директором якого є Марія Петрівна Коротка, а єдиним учасником South Express Capital SARL – іноземна юридична особа, створена за законодавством Люксембургу, директором якої є Жан Поос, а єдиним учасником Едуард Елькін – батько Еміля Елькіна; ТОВ «ЮГ ТРЕЙД ЛІМІТЕД» (22%), директором якого є Роман Ігорович Кудлатко, а єдиним учасником South Trade Limited SARL – іноземна юридична особа, створена за законодавством Люксембургу, директором якого є Клод Дюпон, а єдиним учасником Галія Кільдєєва – дружина Каміля Кільдєєва, і, нарешті, ТОВ «КАПІТАЛ ДВА ПЛЮС» (7,5%), директором якого є Стелла Станіславівна Постол, а єдиним учасником Double Capital SARL – іноземна юридична особа, створена за законодавством Люксембургу, директором якої є П'єр Сантер, а учасниками – Галія Кільдєєва (50%) і Едуард Елькін (50%).

v. ТОВ «УОРЛД УАЙД КРЮІНГ УКРАЇНА», учасниками якого є: Олег Беглий (10%), Юрій Понирь-Догуляєв, генеральний директор ТОВ (10%), а також WWC LLC – іноземна компанія, створена за законодавством Маршалових островів (80%), директором якої є Джуреланг Кунію, а єдиним учасником – WW Crewing GmbH – іноземна компанія, створена за законодавством Німеччини, учасниками якої є 5 фізичних осіб – громадян Німеччини, а саме – Йозеф Бааде (10%), Франц Газенклевер (10%), Зельда Йенч (5%), Бруно Шифер (15%), Ульріх Штрумпф (10%), який є водночас керуючим директором зазначеного GmbH та Kiel Port Consulting GmbH (50%) – іноземна компанія, створена за законодавством Німеччини, директором якої є Отто Румпф, а єдиним учасником – Seehafen Kiel GmbH & Co. KG – іноземна компанія, створена за законодавством Німеччини, керуючим директором якої є Дірк Клаус, а єдиним учасником – Земля Шлезвіг-Гольштейн, суб'єкт ФРН.

При відповіді на питання враховувати зміст ст. 1 Закону України «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення».

Завдання для самостійної роботи (6 годин)

1. Співвідношення понять корпоративне управління та корпоративний контроль.
2. База розрахунку та критерії виникнення корпоративного контролю.
3. Поняття мажоритарного учасника (мажоритарія) та міноритарного учасника (міноритарія).
4. Значний, контрольний, значний контрольний та домінуючий контрольний пакет акцій.
5. Порогові значення пакетів акцій.
6. Загальні засади управління державними корпоративними правами: уповноважені органи та процедури.
7. Проста та вирішальна залежність господарських товариств.
8. Особливості утворення та діяльності холдингових компаній.
9. Державні холдингові компанії.
10. Об'єднання підприємств за законодавством України поняття, види, відмінності від холдингових компаній.

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ДО ВИВЧЕННЯ ПИТАНЬ ТЕМИ

Необхідно з'ясувати форми реалізації та склад правомочностей права на участь в управлінні корпоративним підприємством у різних видах господарських товариств. Необхідно навести принаймні два визначення поняття корпоративного контролю та бути обізнаним щодо існуючих підходів до співвідношення понять корпоративне управління та корпоративний контроль, знати види корпоративного контролю та види ступенів корпоративного контролю, а також бази розрахунку та критерії виникнення корпоративного контролю. Особливу увагу треба звернути на ступені корпоративного контролю в акціонерних товариствах, товариствах з обмеженою та додатковою відповідальністю, поняття значного пакету акцій (частки), контрольного пакету акцій (частки), значного контрольного пакету акцій (частки), домінуючого контрольного пакету акцій (частки) та порогові значення пакетів акцій. Студент має висвітлити підстави та загальні засади здійснення процедур Sell-Out та Squeeze-Out. Необхідно розуміти відмінність між простою та вирішальною залежністю, знати поняття асоційованого підприємства та залежного господарського товариства, види задежності, поняття, особливості утворення та діяльності холдингових компаній, у т. ч.

державних та їх відмінність від видів об'єднань підприємств, передбачених законодавством України, знати загальні засади управління державними корпоративними правами. Студент повинен знати засади розкриття інформації акціонерними товариствами, знати відмінності між регулярною та особливою інформацією, має визначати обсяг права учасника на інформацію про господарське товариство та його діяльність залежно від виду товариства та розміру належної йому частки, знати форми та порядок реалізації зазначеного права, а також режим інформації про корпоративні паї (частки, акції) та порядок доступу до неї у різних видах господарських товариств.

Джерела, рекомендовані до теми:

Нормативні акти:

1. Цивільний кодекс України: Закон України від 16.01.2003 р. № 435–IV. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/435-15>.
2. Господарський кодекс України: Закон України від 16.01.2003 р. №436–IV. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/436-15>.
3. Про акціонерні товариства: Закон України від 17.09.2008 р. № 514–VI. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/go/514-17>.
4. Про господарські товариства: Закон України від 19.09.1991 р. №1576–XII. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1576-12>.
5. Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення: Закон України від 6.12.2019 р. № 361–IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/361-20>.
6. Про товариства з обмеженою та додатковою відповідальністю: Закон України від 06.02.2018 р. № 2275–VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2275-19>.
7. Про управління об'єктами державної власності: Закон України від 21.09.2006 р. № 185–V. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/185-16>.
8. Про холдингові компанії: Закон України від 15.03.2006 р. № 3528–IV. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3528-15>.
9. Про цінні папери і фондовий ринок: Закон України від 23.02.2006 р. № 3480–IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3480-15>.
10. Керівні принципи ОЕСР щодо корпоративного врядування на підприємствах державної форми власності. URL: <https://www.oecd.org/publications/2015-9789264312906-uk.htm>.
11. Принципы корпоративного управления ОЭСР. URL: <https://www.oecd.org/daf/ca/corporategovernanceprinciples/32159669.pdf>.

Спеціальна література:

1. Беляневич О. А., Мякий А. В. Корпоративне управління за законодавством України: теоретико-прикладні проблеми: монографія. Київ: НДІ приватного права і підприємництва імені академіка Ф. Г. Бурчака НАПрН України, 2017. 320 с.
2. Вінник О. М. Право на інформацію як умова реалізації корпоративних прав в українському та зарубіжному праві: порівняльний аспект. *Інформація і право*. 2016. № 1 (16). С. 28–36.
3. Гарафонов О.І., Ігнат'єва І.А. Корпоративне управління: Підручник. К.: Центр учбової літератури, 2013. 600 с.
4. Господарське право України: підручник. За ред. О. П. Подцерковного. Одеса: Фенікс, 2018. 616 с.
5. Довгань Л.Є., Пастухова В.В., Савчук Л.М. Корпоративне управління: Навчальний посібник. К.: Кондор, 2007. 179 с.
6. Кологойда О.В., Стафійчук В.В. Захист прав міноритарних акціонерів у процедурі примусового продажу акцій (squeeze-out). *Право України*. 2018. № 7. С.143-176.
7. Кологойда О.В., Стафійчук В.В. Процедура примусового продажу акцій (squeeze-out): законодавство та практика правозастосування. *Право України*. 2018. № 6. С.111-131.
8. Лукач І. В. Правове положення холдингових компаній: монографія. Київ: Юрінком Інтер, 2008. 240 с.
9. Мальська М.П., Мандюк Н.Л., Занько Ю.С. Корпоративне управління: теорія та практика: Підручник. К.: Центр учбової літератури, 2012. 360 с.
10. Орехов С.А., Селезнев В.А. Теория корпоративного управления: Учебно-методический комплекс. М.: Изд. центр ЕАОИ, 2008. 216 с.
11. Осадчук С. Міноритарний акціонер: міф чи реальність. *Актуальні проблеми правознавства*: зб. наук. пр. Тернопіль: Вектор, 2011. № 1. С. 377–387.
12. Сазонець І.Л. Корпоративне управління: світовий досвід та механізми залучення інвестицій: навч.посібник. К.: Центр учбової літератури, 2008. 304 с.
13. Смітюх А. В. Ситуативная форма корпоративного контролю в акционерных обществах: *Конституційно-правове регулювання суспільних відносин: минуле, сучасне, майбутнє*: матеріали наук. конф. (м. Одеса, 27 березня 2009 р.). Одеса: Атлант, 2009. С. 206–211.
14. Смітюх А.В. Корпоративні права та корпоративні паї (частки): теоретико-правові аспекти: монографія. Одеса: Фенікс, 2018. 662 с.
15. Смітюх А. В. Корпоративне право у схемах: навч. посіб. Одеса: ОНУ ім. І. І. Мечникова, 2017. 322 с.
16. Смітюх А. В. Щодо визначення поняття корпоративних прав учасника господарського товариства. *Правова держава*. 2015. №20. С. 81–86.
17. Тихомирова Є. Корпоративні комунікації: посібник для студ. вищ. навч. закл. Луцьк: ФОП Захарчук В.М., 2013. – 216 с.
18. Цікало В. І. Корпоративні права: поняття, ознаки та класифікація. *Право України*. 2010. № 11. С. 102–111.
19. Шкільняк М.М. Корпоративне управління: навч. посіб. Тернопіль: Крок, 2014. 293 с.
20. Штерн Г.Ю. Корпоративне управління: Навч. посібник. Харків: ХНАМГ, 2009. 278 с.

ТЕМА 4. СТВОРЕННЯ ТА ПРИПИНЕННЯ ГОСПОДАРСЬКИХ ТОВАРИСТВ

Практичне заняття (2 години)

I. РОЗГЛЯД ТЕОРЕТИЧНИХ ПИТАНЬ:

1. Процедура, строки та значення державної реєстрації господарського товариства.
2. Єдиний державний реєстр юридичних осіб та фізичних осіб – підприємців. Статус відомостей реєстру і порядок їх отримання.
3. Припинення діяльності господарського товариства шляхом реорганізації.
4. Утворення господарського товариства шляхом виділу.
5. Солідарна і субсидіарна відповідальність при реорганізації і виділі господарських товариств.
6. Ліквідація господарського товариства за рішенням учасників (акціонерів) і державна реєстрація припинення господарського товариства за такою підставою.
7. Ліквідація господарського товариства за рішенням суду і державна реєстрація припинення господарського товариства за такою підставою.

II. ПЕРЕВІРКА ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ У ФОРМІ ТЕСТУВАННЯ.

III. ЗАДАЧІ.

Домашнє завдання:

1. Відкопіювати і заповнити заяву на державну реєстрацію створення (є доступною в мережі інтернет на офіційних веб-сайтах відповідних департаментів Міністерства юстиції України) ТОВ з двома учасниками – Вами (50%) та вашим діловим партнером (громадянка України Іванна Єгорівна Повна, паспорт серії КЕ №381692, виданий Центральним РВ ОМУ УМВС України в Одеській області 06 вересня 1997 р., зареєстрована за адресою Україна, 65029, Одеська область, місто Одеса, вулиця Дідріхсона, будинок 28, квартира 32, індивідуальний податковий номер 2326194217) з розподілом часток

50/50, з назвою та статутним капіталом, що відповідають вимогам законодавства, що реєструється за адресою Вашого місця постійного проживання, яке діятиме на підставі модельного статуту, обравши п.36.2.1., 36.2.1.1. та 36.2.2.1., а інші – за замовчуванням, займатиметься наданням в оренду автомобілів і легкових автотранспортних засобів (КВЕД 77.11) і керівником якого стає Ви (оскільки картка заповнюється в учбових цілях, адреса і код не обов'язково повинні співпадати з дійсними Вашими даними).

2. ТОВ «ДРАНІКІ ФУДЗ ІНК» утворене у м. Одесі громадянином України Михайлом Міхейовичем Жмихом (м. Крижопіль Вінницької області) і двома громадянами Білорусі – Кашпаром Гардзейовичем Жолтком і Ригором Генриковичем Кухаронком (м. Свіслочь Гродненської області, Республіка Білорусь) і спеціалізується на швидкому громадському харчуванні, переважно – виробленому з картоплі. При утворенні ТОВ «ДРАНІКІ ФУДЗ ІНК» частки у статутному капіталі було розподілено наступним чином: Михайло Жмих – 35% (87 500 грн грошима), Кашпар Жолток – 35% (87 500 грн грошима), Ригор Кухаронк – 30% (спеціальне кухарське обладнання та картопля, оцінені за згодою учасників у 70 000 грн). Директором ТОВ «ДРАНІКІ ФУДЗ ІНК» став Ригор Кухаронк. За два роки діяльності ТОВ «ДРАНІКІ ФУДЗ ІНК» створило в Одесі мережу швидкого громадського харчування. Згодом у ТОВ «ДРАНІКІ ФУДЗ ІНК» виникли досить серйозні борги. Михайло Жмих та Кашпар Жолток вважаючи, що борги виникли через діяльність Ригора Кухаронка як директора, вирішили усунути його з ТОВ «ДРАНІКІ ФУДЗ ІНК». Оскільки формальних підстав для його виключення бракувало і виключення не вирішувало проблему боргів, Михайло Жмих та Кашпар Жолток скликали і провели загальні збори учасників ТОВ «ДРАНІКІ ФУДЗ ІНК», на яких було прийнято рішення про переобрання виконавчого органу ТОВ «ДРАНІКІ ФУДЗ ІНК» – замість Ригора Кухаронка було обрано брата Кашпара Жолтка – Жеслава та про реорганізацію ТОВ «ДРАНІКІ ФУДЗ ІНК» шляхом поділу його на ТОВ «ДЕРУНИ» і ТОВ «ТРОХИ КАРТОХИ». Директорами цих юридичних осіб обрано дружин Кашпара Жолтка (Іду Ізраїлівну Жолток-Хрщчновіц) і Михайла Жмиха (Єву Євменівну Жмих-Шченкевич).

Учасниками ТОВ «ДЕРУНИ» повинні стати лише Михайло Жмих і Кашпар Жолток у рівних частках, тоді як склад учасників ТОВ «ТРОХИ КАРТОХИ» і їх частки – залишитися такими саме якими вони були у ТОВ «ДРАНІКІ ФУДЗ ІНК». При цьому мережа пунктів громадського харчування переходять до складу майна ТОВ «ДЕРУНИ», тоді як ТОВ «ТРОХИ КАРТОХИ» отримує всі борги і певні формальні активи. Ригор Кухаронок на збори не з'явився.

Питання:

i. Чи можна реалізувати цей план і зареєструвати ТОВ «ДЕРУНИ» і ТОВ «ТРОХИ КАРТОХИ»?

ii. Чи можна реалізувати цей план, якщо йдеться про ПрАТ «ДРАНІКІ ФУДЗ ІНК», ПрАТ «ДЕРУНИ» і ПрАТ «ТРОХИ КАРТОХИ»?

iii. Чи можна реалізувати подібний план, у якому ТОВ «ДРАНІКІ ФУДЗ ІНК» реорганізується шляхом виділення з нього ТОВ «КРЕМЗЛИКИ ДЕЙЛІ МІЛ». Директором ТОВ «КРЕМЗЛИКИ ДЕЙЛІ МІЛ» стає брат Кашпара Жолтка – Жеслав, учасниками – лише Кашпар Жолток і Михайло Жмих у рівних частках, тоді як склад учасників ТОВ «ДРАНІКІ ФУДЗ ІНК» і їх частки – залишаються незмінними. При цьому мережа пунктів громадського харчування переходить до складу майна ТОВ «КРЕМЗЛИКИ ДЕЙЛІ МІЛ», що виділяється, тоді як у складі майна ТОВ «ДРАНІКІ ФУДЗ ІНК» залишаються всі борги і формальні активи на суму, що дозволяє сформувати статутний капітал ТОВ.

iv. Чи можна реалізувати план, викладений у п.iii., якщо йдеться про ПрАТ «ДРАНІКІ ФУДЗ ІНК» і ПрАТ «КРЕМЗЛИКИ ДЕЙЛІ МІЛ»?

v. Чи можна реалізувати план із виділом ТОВ «КРЕМЗЛИКИ ДЕЙЛІ МІЛ» з ТОВ «ДРАНІКІ ФУДЗ ІНК», якщо при виділі ТОВ «КРЕМЗЛИКИ ДЕЙЛІ МІЛ» Михайло Жмих та Кашпар Жолток залишаються учасниками ТОВ «ДРАНІКІ ФУДЗ ІНК» у рівних частках з основною частиною майна, а рішенням буде визначено, що Ригор Кухаронок, який не з'явився на збори стає єдиним учасником ТОВ «КРЕМЗЛИКИ ДЕЙЛІ МІЛ» з усіма боргами ТОВ «ДРАНІКІ ФУДЗ ІНК» і певними формальними активами?

vi. Чи можна реалізувати план, викладений у п.v., якщо йдеться про ПрАТ «ДРАНІКІ ФУДЗ ІНК» і ПрАТ «КРЕМЗЛИКИ ДЕЙЛІ МІЛ»?

3. Які з цих товариств не можуть бути зареєстровані: ТОВ «РОЗОВЫЙ СЛОН», ТОВ «ЖЁЛТЫЙ СЛОН», ТОВ «СИНИЙ СЛОН», ТОВ «БЕЛЫЙ СЛОН», ТОВ «ЗЕЛЁНЫЙ СЛОН», і чому?

4. Які з цих товариств не можуть бути зареєстровані: ТОВ «СЕМЬ / ВОСЕМЬ», ТОВ «Шиномонтаж 4x4», ТОВ «Тематический отель «ДЕРИБАСОВСКАЯ, 5» ТОВ «МІКРОЧІП ПРОДАКШНЗ ІНКОРПОРЕЙТЕД +», ТОВ «ТВІЙ ХЛ», ТОВ «ЗАВУЛОН», ТОВ «V ЕЛЕМЕНТ», ТОВ «V = ВЕНДЕТТА», ТОВ «DELTA LTD», ТОВ «IT@COMP.COM», ТОВ «ДДДДДДД», ТОВ «ПРАЗДНИК!!!», ТОВ «ПАБ №7», ТОВ «ИНФОРМАЦИОННАЯ СЛУЖБА «БАНК ІНФОРМАЦІЇ», ТОВ «3+2» і чому?

Завдання для самостійної роботи (4 години)

1. Характеристика етапів утворення господарського товариства.
2. Вимоги до найменування господарського товариства.
3. Підстави для відмови у державній реєстрації.
4. Припинення діяльності господарського товариства.
5. Ліквідація та реорганізація як види припинення діяльності господарського товариства.
6. Порядок призначення та діяльності ліквідаційної комісії господарського товариства у різних випадках.
7. Черги вимог кредиторів при ліквідації господарського товариства.
8. Документи, що засвідчують майновий стан товариства при ліквідації (проміжний ліквідаційний баланс та ліквідаційний баланс).
9. Документи, що засвідчують майновий стан товариства при реорганізації (передавальний акт та розподільчий баланс).

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ДО ВИВЧЕННЯ ПИТАНЬ ТЕМИ

Студент має надати поняття та висвітлити значення державної реєстрації господарського товариства, Єдиного державного реєстру, розкрити процедуру державної реєстрації створення господарського товариства, надати перелік документів, які необхідно подати для реєстрації створення господарського товариства, вказати строк державної реєстрації, викласти підстави для відмови у державній

реєстрації створення господарського товариства, знати вимоги до назви господарських товариств. Необхідно надати загальне поняття та охарактеризувати окремі види реорганізації господарського товариства, вказавши істотні відмінності між реорганізацією та ліквідацією, описати процедуру державної реєстрації припинення господарського товариства при різних видах реорганізації та її особливості у різних видах господарських товариств, охарактеризувати створення господарського товариства через виділ. Слід надати загальне поняття ліквідації господарського товариства, описати порядок призначення та діяльності ліквідаційної комісії господарського товариства у разі його ліквідації за рішенням учасників (акціонерів), викласти черги вимог кредиторів та описати процедуру державної реєстрації припинення господарського товариства у разі його ліквідації за рішенням учасників (акціонерів). Студент має описати підстави ліквідації товариства за рішенням суду, як пов'язаним так і не пов'язаним із банкрутством, особливості у порядку призначення та діяльності ліквідаційної комісії господарського товариства та процедуру державної реєстрації припинення господарського товариства у разі його ліквідації з таких підстав. Необхідно охарактеризувати документи, що засвідчують майновий стан товариства при ліквідації (проміжний ліквідаційний баланс та ліквідаційний баланс) та реорганізації (передавальний акт та розподільчий баланс), а також – питання солідарної і субсидіарної відповідальності при реорганізації і виділі господарських товариств.

Джерела, рекомендовані до теми:

Нормативні акти:

1. Цивільний кодекс України: Закон України від 16.01.2003 р. № 435–IV.
URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/435-15>.
2. Господарський кодекс України: Закон України від 16.01.2003 р. №436–IV.
URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/436-15>.
3. Кодекс України з питань банкрутства: Закон України від 18.10.2020 р. №2597-VIII.
URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2597-19>.
4. Про акціонерні товариства: Закон України від 17.09.2008 р. № 514–VI.
URL: <http://zakon.rada.gov.ua/go/514-17>.
5. Про господарські товариства: Закон України від 19.09.1991 р. №1576–XII.
URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1576-12>.
6. Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань: Закон України від 15.05.2003 р. №755–IV.
URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/755-15>.

7. Про товариства з обмеженою та додатковою відповідальністю: Закон України від 06.02.2018 р. № 2275–VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2275-19>.
8. Про цінні папери і фондовий ринок: Закон України від 23.02.2006 р. № 3480–IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3480-15>.
9. Модельний статут товариства з обмеженою відповідальністю: затв. постановою Кабінету Міністрів України від 27.03.2019 р. №367. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/367-2019-п#Text>.

Спеціальна література:

1. Гарафонов О.І., Ігнат'єва І.А. Корпоративне управління: Підручник. К.: Центр учбової літератури, 2013. 600 с.
2. Гончаров В.М., Зось-Кіор М.В., Ільїн В.Ю. Корпоративне управління: Навчальний посібник. Луганськ: Еталон-2, 2011. 645 с.
3. Господарське право України: підручник. За ред. О. П. Подцерковного. Одеса: Фенікс, 2018. 616 с.
4. Гриньова В.М., Попов О.Є. Організаційно-економічні основи формування системи корпоративного управління в Україні. Х.: Вид. ХДЕУ, 2003. 324 с.
5. Денисюк О. В., Мозгова Л.О. Оцінка якості корпоративного управління: конспект лекцій. Харків: Вид. ХНЕУ, 2012. 84 с.
6. Довгань Л.Є., Пастухова В.В., Савчук Л.М. Корпоративне управління: Навчальний посібник. К.: Кондор, 2007. 179 с.
7. Корпоративне право : навч. посіб. / О. В. Гарагонич, С. М. Грудницька, Л. М. Дорошенко та ін.; за заг. ред. О. В. Гарагонича, С. М. Грудницької, Л. М. Дорошенко. Київ : Видавничий дім «АртЕк», 2018. 400 с.
8. Орехов С.А., Селезнев В.А. Теория корпоративного управления: Учебно-методический комплекс. М.: Изд. центр ЕАОИ, 2008. 216 с.
9. Повар П. О. Поняття ліквідації підприємства. *Бюлетень Міністерства юстиції України*. 2009. № 1(87). С. 135–144.
10. Сазонець І.Л. Корпоративне управління: світовий досвід та механізми залучення інвестицій: навч. посібник. К.: Центр учбової літератури, 2008. 304 с.
11. Сірош М. В. Перспективи підвищення ефективності корпоративного сектора економіки та корпоративного управління. Львів. : ЛБК НБУ, 2010. 136 с.
12. Смітюх А. В. Корпоративне право у схемах : навч. посіб. Одеса : ОНУ ім. І. І. Мечникова, 2017. 322 с.
13. Степанов А. Ликвидация юридического лица. *Право и экономика*. 2004. № 8. С. 18–24.
14. Шкільняк М.М. Корпоративне управління : навч. посіб. Тернопіль : Крок, 2014. 293 с.
15. Щербина В. С. Суб'єкти господарського права : монографія. Київ : Юрінком Інтер, 2008. 264 с.

ТЕМА 5. ДИВІДЕНДИ У ГОСПОДАРСЬКИХ ТОВАРИСТВАХ

Лекція (1 година)

Поняття дивідендів у господарських товариствах. Принцип пропорційності нарахування дивідендів. Джерела коштів, за рахунок яких сплачуються дивіденди у господарських товариствах. Підстави сплати дивідендів у господарських товариствах. Періодичність сплати дивідендів у господарських товариствах. Особливості сплати дивідендів на користь учасника (акціонера) – нерезидента. Дивідендна політика господарського товариства.

Практичне заняття (2 години)

I. РОЗГЛЯД ТЕОРЕТИЧНИХ ПИТАНЬ:

1. Поняття дивідендів у господарських товариствах. Джерела коштів, за рахунок яких сплачуються дивіденди у господарських товариствах.
2. Підстави сплати дивідендів у господарських товариствах.
3. Порядок сплати дивідендів у господарських товариствах.
4. Особливості сплати дивідендів на користь учасника (акціонера) – нерезидента.
5. Оподаткування дивідендів.

II. ПЕРЕВІРКА ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ У ФОРМІ ТЕСТУВАННЯ.

III. ЗАДАЧІ.

1. Дивись домашнє завдання 2 до практичного заняття 3.

ТОВ «ЛАСУНКА ЛЕВАНТУ» у вересні місяці отримало прибуток – 10 000 грн.

Питання:

i. Як скоро та за яких умов учасники ТОВ «ЛАСУНКА ЛЕВАНТУ» зможуть отримати ці кошти як дивіденди?

ii. Як скоро та за яких умов акціонери зможуть отримати ці кошти як дивіденди якщо йдеться про ПрАТ «ЛАСУНКА ЛЕВАНТУ» з тим самим розподілом часток?

iii. Які комбінації з двох учасників ТОВ «ЛАСУНКА ЛЕВАНТУ» можуть всупереч волі інших учасників визначити строк та спосіб виплати дивідендів у ТОВ «ЛАСУНКА ЛЕВАНТУ»?

iv. Які комбінації з двох акціонерів можуть всупереч волі інших учасників визначити строк та спосіб виплати дивідендів якщо йдеться про ПрАТ «ЛАСУНКА ЛЕВАНТУ» з тим самим розподілом часток?

v. Чи може Муса Аль Каді отримати дивіденди у касі товариства готівкою?

vi. Чи може Муса Аль Каді отримати дивіденди у касі товариства готівкою, якщо йдеться про ПрАТ «ЛАСУНКА ЛЕВАНТУ» з тим самим розподілом часток?

vii. Чи можуть два учасники ТОВ «ЛАСУНКА ЛЕВАНТУ», які з'являться на збори та проголосують за сплату дивідендів визначити, що дивіденди отримують лише учасники, які з'явилися на збори та голосували за сплату дивідендів?

viii. Якщо загальні збори ТОВ «ЛАСУНКА ЛЕВАНТУ» прийняли рішення сплатити дивіденди, але фактично дивіденди не сплачуються – як скоро учасники товариства зможуть подати позови до суду про стягнення сум дивідендів?

ix. Якщо загальні збори ТОВ «ЛАСУНКА ЛЕВАНТУ» не приймуть рішення про сплату дивідендів, чи може хтось з його учасників стягнути з товариства частину прибутку, пропорційну розміру його частки за рішенням суду?

x. ПрАТ «ЛАСУНКА ЛЕВАНТУ» діє з тим самим розподілом часток, при цьому ПрАТ емітувало 1000 акцій, з них 850 – прості та 150 привілейовані, які належать Мусі Аль Нсуру і складають його частку (15%). Статут передбачає сплату 1000 грн. прибутку на кожную акцію. Прибуток ПрАТ у звітному році склав 200 000 грн., нерозподілений прибуток за минулі роки складає 50 000 грн. Чергові загальні збори ПрАТ «ЛАСУНКА ЛЕВАНТУ» призначено на 29 квітня. Усі акціонери мають намір повністю розподілити прибуток звітного року та минулих років і отримати його як дивіденди. Надайте розрахунок надходжень акціонерів.

xi. ПрАТ «ЛАСУНКА ЛЕВАНТУ» діє з тим самим розподілом часток, але замість Муси Аль Каді акціонером є держава. Надайте юридичну характеристику ситуації у якій за станом на вересень за результатами минулого (звітного) року не прийняте рішення загальних зборів про розподіл прибутку і сплату дивідендів.

Завдання для самостійної роботи (2 години)

1. Способи сплати дивідендів у господарських товариствах.
2. Строки сплати дивідендів у господарських товариствах.
3. Особливості нарахування і сплати дивідендів у господарських товариствах з державною часткою.
4. Обмеження щодо сплати дивідендів у господарських товариствах.
5. Основні види дивідендної політики господарського товариства.

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ДО ВИВЧЕННЯ ПИТАНЬ ТЕМИ

Необхідно навести поняття та розуміти економічну природу дивідендів, що сплачуються у господарських товариствах, знати принципи нарахування дивідендів, джерело коштів, за рахунок яких сплачуються дивіденди, підстави, періодичність, строки, способи та обмеження щодо сплати дивідендів, особливості сплати дивідендів на користь учасника (акціонера) – нерезидента, оподаткування дивідендів. Необхідно знати відмінності і особливості нарахування і сплати дивідендів в АТ, ТОВ і ТДВ на прості та привілейовані акції, у господарських товариствах з державною часткою, а також в АТ – корпоративних інвестиційних фондах.

Джерела, рекомендовані до теми:

Нормативні акти:

1. Цивільний кодекс України: Закон України від 16.01.2003 р. № 435–IV. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/435-15>.
2. Господарський кодекс України: Закон України від 16.01.2003 р. №436–IV. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/436-15>.
3. Податковий кодекс України: Закон України від 2.12.2010 р. №2257-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>.
4. Про акціонерні товариства: Закон України від 17.09.2008 р. № 514–VI. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/go/514-17>.
5. Про депозитарну систему України: Закон України від 06.07.2012 р. №5178-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5178-17>.
6. Про інститути спільного інвестування: Закон України від 5.07.2012 р. № 5080-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5080-17>.
7. Про товариства з обмеженою та додатковою відповідальністю: Закон України від 06.02.2018 р. № 2275–VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2275-19>.
8. Про управління об'єктами державної власності: Закон України від 21.09.2006 р. № 185–V. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/185-16>.

9. Про холдингові компанії: Закон України від 15.03.2006 р. № 3528–IV.
URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3528-15>.
10. Про цінні папери і фондовий ринок: Закон України від 23.02.2006 р. № 3480–IV.
URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3480-15>.

Спеціальна література:

1. Гарафонова О.І., Ігнатєва І.А. Корпоративне управління: Підручник. К.: Центр учбової літератури, 2013. 600 с.
2. Гончаров В.М., Зось-Кіор М.В., Ільїн В.Ю. Корпоративне управління: Навчальний посібник. Луганськ: Еталон-2, 2011. 645 с.
3. Господарське право України: підручник. За ред. О. П. Подцерковного. Одеса: Фенікс, 2018. 616 с.
4. Денисюк О. В., Мозгова Л.О. Оцінка якості корпоративного управління: конспект лекцій. Харків: Вид. ХНЕУ, 2012. 84 с.
5. Довгань Л.Є., Пастухова В.В., Савчук Л.М. Корпоративне управління: Навчальний посібник. К.: Кондор, 2007. 179 с.
6. Каллаур Н. А. Дивиденды организации. Москва : АКДИ «Экономика и жизнь», 2009. 159 с.
7. Корпоративне право України : підруч. / В. В. Луць, В. А. Васильєва, О. Р. Кібенко, І. В. Спасибо-Фатєєва [та ін.]; за заг. ред. В. В. Луця. Київ : Юрінком Інтер, 2010. 384 с.
8. Корпоративне право : навч. посіб. / О. В. Гарагонич, С. М. Грудницька, Л. М. Дорошенко та ін.; за заг. ред. О. В. Гарагонича, С. М. Грудницької, Л. М. Дорошенко. Київ : Видавничий дім «АртЕк», 2018. 400 с.
9. Леонов Д., Бурмака М., Юрса М. Індекс корпоративного управління в Україні: методологічні засади обчислення. *Ринок цінних паперів України*. 2007. № 7-8. С. 73-86.
10. Ломакин Д. В. Право акціонера на дивиденд: Понятіє, порядок здійснення. *Законодавство*. 1998. № 8. С. 21–27.
11. Мальська М.П., Мандюк Н.Л., Занько Ю.С. Корпоративне управління: теорія та практика: Підручник. К.: Центр учбової літератури, 2012. 360 с.
12. Орехов С.А., Селезнев В.А. Теория корпоративного управления: Учебно-методический комплекс. М.: Изд. центр ЕАОИ, 2008. 216 с.
13. Сазонець І.Л. Корпоративне управління: світовий досвід та механізми залучення інвестицій: навч.посібник. К.: Центр учбової літератури, 2008. 304 с.
14. Сірош М. В. Перспективи підвищення ефективності корпоративного сектора економіки та корпоративного управління. Львів. : ЛБК НБУ, 2010. 136 с.
15. Смітюх А. В. Корпоративне право у схемах : навч. посіб. Одеса : ОНУ ім. І. І. Мечникова, 2017. 322 с.
16. Смітюх А. В. Щодо правової природи права на дивіденд. *Правова держава*. 2018. №29. С. 85–90.
17. Ховрак І.В. Ефективність функціонування корпоративного сектору національної економіки: Монографія. Кременчук: ТОВ «Кременчуцька міська друкарня», 2013. 276 с.

КОНТРОЛЬНІ ПИТАННЯ ДО ЗМІСТОВОГО МОДУЛЮ І

1. Поняття, ознаки та види юридичних осіб. Поняття, ознаки та види господарських товариств.
2. Поняття, концепції та міжнародні стандарти корпоративного управління.
3. Основні моделі корпоративного управління.
4. Корпоративне право, суб'єктивні корпоративні права та корпоративні відносини.
5. Порівняльна характеристика господарських товариств, кооперативів та громадських об'єднань.
6. Поняття і види органів господарських товариств.
7. Посадові особи господарських товариств і їх відповідальність.
8. Підрозділи господарського товариства.
9. Установчі документи різних видів господарських товариств: форма, зміст, істотні умови, порівняльна характеристика.
10. Модельні статuti господарських товариств.
11. Майно господарського товариства: джерела та порядок формування. Порядок формування майна господарських товариств різних видів в процесі їх створення.
12. Статутний та складений капітал господарського товариства.
13. Корпоративні паї (частки у статутному капіталі, акції). Поняття акції. Типи і класи акцій. Форма випуску та існування акцій.
14. Порядок обліку прав на акції.
15. Придбання (викуп) часток (акцій) господарським товариством. Обов'язковий викуп акцій акціонерним товариством.
16. Джерела і порядок збільшення статутного капіталу господарського товариства.
17. Порядок зменшення статутного капіталу господарського товариства.
18. Переважні права учасників (акціонерів) на придбання часток (акцій), що продаються іншими учасниками (акціонерами).
19. Переважні права учасників (акціонерів) на внесення додаткових вкладів (придбання акцій, що розміщуються) при збільшенні статутного капіталу господарського товариства.

20. Зміна номінальної вартості та кількості акцій без зміни розміру статутного капіталу.
21. Резервний капітал господарського товариства.
22. Право на участь в управлінні господарським товариством і форми його реалізації.
23. Поняття та види корпоративного контролю.
24. Ступені корпоративного контролю в акціонерних товариствах.
25. Ступені корпоративного контролю у товариствах з обмеженою (додатковою) відповідальністю.
26. Sell-Out та Squeeze-Out: підстави та процедура здійснення.
27. Залежні товариства та асоційовані підприємства. Проста та вирішальна залежність господарських товариств.
28. Холдингові компанії в Україні. Поняття, особливості утворення та діяльності.
29. Особливості утворення та діяльності державних холдингових компаній.
30. Об'єднання підприємств за законодавством України поняття, види, відмінності від холдингових компаній.
31. Порядок доступу учасників (акціонерів) господарських товариств до інформації про товариства та їх діяльність.
32. Режим інформації про учасників (акціонерів) господарських товариств, їх частки (акції) та порядок доступу до неї.
33. Поняття дивідендів у господарських товариствах. Джерела коштів, за рахунок яких сплачуються дивіденди у господарських товариствах. Підстави сплати дивідендів у господарських товариствах.
34. Способи і строки сплати дивідендів у господарських товариствах. Обмеження щодо сплати дивідендів у господарських товариствах.
35. Поняття і основні види дивидендної політики господарського товариства.
36. Етапи створення господарських товариств різних видів.
37. Процедура, строки та значення державної реєстрації господарського товариства.
38. Єдиний державний реєстр юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань. Статус відомостей реєстру і порядок їх отримання.

39. Припинення господарського товариства шляхом реорганізації.
40. Утворення господарського товариства шляхом виділу.
41. Солідарна і субсидіарна відповідальність при реорганізації і виділі господарських товариств.
42. Ліквідація господарського товариства за рішенням учасників (акціонерів) і державна реєстрація припинення господарського товариства за такою підставою.
43. Ліквідація господарського товариства за рішенням суду і державна реєстрація припинення господарського товариства за такою підставою.

ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ

1. Відповідно до легального (передбаченого чинним законодавством) визначення, корпоративне управління – це:

А. система відносин, яка визначає правила та процедури прийняття рішень щодо діяльності господарського товариства та здійснення контролю, а також розподіл прав і обов'язків між органами товариства та його учасниками стосовно управління товариством;

В. система виборних і призначених органів господарського товариства, що управляє ним з метою забезпечення максимальної прибутковості від усіх видів діяльності при дотриманні норм діючого законодавства;

С. діяльність виборних і призначених органів господарського товариства, спрямована на підтримку балансу інтересів власників товариства і менеджерів, що управляють власністю товариства, на одержання максимального прибутку від усіх видів діяльності товариства в рамках норм діючого законодавства;

Д. процеси регулювання власником руху його корпоративних прав із метою отримання прибутку, управління господарським товариством, відшкодування витрат через отримання частки майна при його ліквідації.

2. Розпорошені пакети належать великій кількості дрібних інвесторів, наявний сильний менеджмент, значною мірою незалежний від дрібних інвесторів – це:

А. німецька модель корпоративного управління;

В. американська модель корпоративного управління;

- C. японська модель корпоративного управління;
- D. сімейна модель корпоративного управління.

3. Установчим документом товариства з обмеженою відповідальністю є:

- A. статут і засновницький договір;
- B. установчий договір;
- C. засновницький договір;
- D. статут.

4. Мінімальний розмір статутного капіталу акціонерного товариства складає:

- A. 1 мінімальна заробітна плата, виходячи з її ставки на момент створення товариства;
- B. 100 мінімальних заробітних плат, виходячи з її ставки на момент створення товариства;
- C. 1250 мінімальних заробітних плат, виходячи з її ставки на момент створення товариства;
- D. законодавством не передбачений;

5. Вклади засновників товариства з додатковою відповідальністю підлягають внесенню:

- A. повністю до моменту державної реєстрації товариства;
- B. повністю – протягом року після моменту державної реєстрації товариства;
- C. 50 відсотків – до моменту державної реєстрації товариства, решта – протягом року після неї;
- D. повністю – протягом 6 місяців після моменту державної реєстрації товариства.

6. Значний пакет акцій складає:

- A. 5 відсотків простих акцій;
- B. 10 відсотків простих акцій;
- C. 25 відсотків простих акцій;
- D. 50 відсотків простих акцій.

7. Умовний вирішальний корпоративний контроль можливий в:

- A. АТ;
- B. АТ, ТОВ, ТДВ;
- C. усіх АТ, а також ТОВ і ТДВ з державною часткою;
- D. ТОВ, ТДВ.

8. Рішення загальних зборів АТ про виплату дивідендів за простими акціями приймається:

- A. не пізніше 1 квітня року, наступного за звітним;
- B. не пізніше 30 квітня року, наступного за звітним;
- C. не пізніше 1 травня року, наступного за звітним;
- D. не пізніше 1 липня року, наступного за звітним.

9. Дивіденди у ТОВ сплачуються:

- A. за результатами року;
- B. за результатами кварталу;
- C. за результатами звітного періоду, що є кратним кварталу, якщо інше не встановлено статутом;
- D. за результатами року, якщо інше не встановлено статутом.

10. Передавальний акт оформлюється при:

- A. злитті, перетворенні, приєднанні господарських товариств;
- B. злитті, перетворенні, поділі господарських товариств;
- C. поділі, виділі господарських товариств;
- D. перетворенні, приєднанні, виділі господарських товариств.

Змістовий модуль II
Організаційні структури корпоративного управління

ТЕМА 6. ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ ГОСПОДАРСЬКИХ ТОВАРИСТВ

Лекція (4 години)

Статус загальних зборів господарського товариства. Компетенція загальних зборів АТ, ТОВ і ТДВ. Види загальних зборів господарських товариств. Форми проведення загальних зборів господарських товариств. Порядок скликання загальних зборів господарського товариства. Особливості скликання чергових та позачергових загальних зборів господарських товариств. Порядок проведення загальних зборів господарських товариств. Реєстрація учасників (акціонерів) для участі у загальних зборах господарських товариств. Організація ведення загальних зборів. Порядок голосування на загальних зборах, прийняття рішень та підрахунку голосів. Кумулятивне голосування. Оформлення рішень загальних зборів господарських товариств.

Практичне заняття (4 години)

I. РОЗГЛЯД ТЕОРЕТИЧНИХ ПИТАНЬ:

1. Статус та компетенція загальних зборів господарського товариства.
2. Види і форми проведення загальних зборів господарських товариств.
3. Порядок скликання загальних зборів господарського товариства.
4. Формування порядку денного загальних зборів господарських товариств.
5. Учасник і його представники на загальних зборах.
6. Реєстрація учасників для участі у загальних зборах господарського товариства.
7. Голосування на загальних зборах господарських товариств.
8. Прийняття рішень загальними зборами господарських товариств.
9. Підрахунок голосів на загальних зборах господарських товариств.
10. Контроль на загальних зборах господарських товариств.
11. Оформлення рішень господарських товариств.
12. Заочні загальні збори господарських товариств.

II. ПЕРЕВІРКА ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ У ФОРМІ ТЕСТУВАННЯ

III. ЗАДАЧІ.

1. Акції ПрАТ «КРУКЕД ХОРН МЕТАЛ ВОРКШОПЗ» (м. Кривий Ріг) належать Дмитру Леонідовичу Чернопиському (36%), Василю Петровичу Пістолю (14%) та Сніжані Захарівні Завірюсі (50%), яка є головою правління. Наглядова рада та ревізійна комісія у ПрАТ не створювалася. Акціонери узгоджено вирішили продати всі свої акції іноземним підприємцям, а саме: Дмитро Чернописький – Мандіпу Чопрі (Канада), Василь Пістоль – Дханпатраю Шриваставу (Індія), Сніжана Завірюха – Гопалу Пуркайястсі (Індія) – 35% та Вайбхаву Капуру (Велика Британія) – 15%. Сніжана Завірюха у якості голови правління скликала загальні збори акціонерів ПрАТ «КРУКЕД ХОРН МЕТАЛ ВОРКШОПЗ» у м.Мумбаї, Індія з порядком денним, який включав питання про переобрання правління товариства. За тиждень до проведення загальних зборів у м.Мумбаї, Індія, всі акції ПрАТ «КРУКЕД ХОРН МЕТАЛ ВОРКШОПЗ» були придбані зазначеними вище громадянами Індії, Канади та Великої Британії.

Питання:

i. Чи законним є проведення загальних зборів акціонерів ПрАТ «КРУКЕД ХОРН МЕТАЛ ВОРКШОПЗ» у м.Мумбаї, Індія у цьому випадку?

ii. Чи було би законним проведення загальних зборів, якби Мандіп Чопра не придбав всі акції Дмитра Чернописького?

2. Дивись задачу 1 до цього практичного заняття. Після завершення року у якому Мандіп Чопра, Дханпатрай Шривастав, Гопал Пуркайястха та Вайбхав Капур придбали акції ПрАТ «КРУКЕД ХОРН МЕТАЛ ВОРКШОПЗ», повстало питання про скликання чергових загальних зборів. Правління ПрАТ скликало збори із стандартним порядком денним чергових загальних зборів на 28 квітня у місті Мумбаї. Мандіп Чопра (Канада) надіслав на адресу ПрАТ пропозиції до порядку денного, які зводилися до того, що він, посилаючись на своє право як акціонера, що володіє більше ніж 5% акцій, запропонував визначити місцем проведення зборів м.Ванкувер, а Вайбхав Капур

(Велика Британія) надіслав аналогічну за мотивацією вимогу проводити збори у Лондоні.

Питання:

i. Яким є стандартний порядок денний чергових загальних зборів АТ?

ii. Чи є обґрунтованими вимоги Мандіпа Чопра та Вайбхава Капура?

iii. Які права Мандіп Чопра та Вайбхав Капур мають у тому, що стосується скликання і проведення загальних зборів АТ і чого вони можуть домогтися, якщо між ними та іншими двома акціонерами виникне конфлікт у якому Мандіп Чопра та Вайбхав Капур діятимуть узгоджено?

iv. Запропонуйте безконфліктний та компромісний сценарій проведення чергових загальних зборів у цій ситуації.

3 Директор ТОВАРИСТВА З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ «АЙ ТІ КРАУД ІНК» (місцезнаходження – м. Одеса, вул. Ільфа і Петрова, 12), Посміх Платон Прокопович скликає загальні збори товариства. Статут товариства містить положення, відповідно до якого особа, яка скликає загальні збори визначає час і місце їх проведення.

Питання:

У яких випадках не порушуються норми законодавства щодо проведення загальних зборів учасників товариства з обмеженою відповідальністю, якщо місце їх проведення визначене як:

i. Поштова адреса у м. Канів Черкаської області, Україна;

ii. Поштова адреса у м. Брюгге (Бельгія);

iii. Каюта №7 т/х «Каледонія» (порт приписки – Одеса, Україна);

iv. Борт яхти «Blue Jay Way» (порт приписки – Монровія, Ліберія);

v. Географічні координати N 46.131151, E 30.388250 (виявляються одноповерховим будинком у с. Шабо Білгород-Дністровського району Одеської області);

vi. Географічні координати N 50.451240, E 30.497760 (виявляються місцезнаходженням багатоповерхової будівлі бізнес-центру у м. Київ);

vii. Географічні координати N 46.487998, E 30.741361 (виявляються місцезнаходженням люку біля пам'ятника Дюку де Рішельє, Приморський бульвар, м. Одеса);

viii. Географічні координати N 48.05823, E 24.332375 певного місця (виявляються місцезнаходженням вершини г. Гутин-Томнатик на кордоні Закарпатської та Івано-Франківської областей).

ix. Географічні координати N 42.354813, E 44.071134 (виявляються місцевістю біля виходу з Рокського тунелю у Південній Осетії).

4 У ПрАТ «ЮНАЙТЕД ЛІМАНЗ ВАЙН ПРОДАКШНЗ ІНК» 5 акціонерів: Каранфіл Петро Іванович (2% акцій), Бааджи Олена Василівна (3% акцій), ТОВ «ХАДЖИДЕР» (31% акцій), ТОВ «АЛІБЕЙ ДАЛГА» (32% акцій), ТОВ «БУРНАС БАЗАР'ЯН ЛІМІТЕД» (33% акцій). Усі акціонери діють виключно у власних інтересах. В АТ створена наглядова рада у складі трьох членів, а саме – Гайдарли Дмитра Володимировича (представник ТОВ «ХАДЖИДЕР», голова наглядової ради), Чеботаря Юрія Андрійовича (представник ТОВ «АЛІБЕЙ ДАЛГА»), Куроглу Миколи Михайловича (представник ТОВ «БУРНАС БАЗАР'ЯН ЛІМІТЕД»). Чергові загальні збори ПрАТ «ЮНАЙТЕД ЛІМАНЗ ВАЙН ПРОДАКШНЗ ІНК» із стандартним порядком денним (у т. ч. усі стандартні питання, пов'язані з переобранням членів наглядової ради) скликані на 12 квітня, у повідомленні зазначений час реєстрації акціонерів з 9:00 до 10:00, початок зборів призначений на 10:10. Повідомлення в офіційному друкованому виданні НКЦПФР про скликання зборів опубліковане 25 березня. Статут передбачає повідомлення акціонерів рекомендованими листами, утім повідомлення було здійснене простими листами. Реєстрація акціонерів на загальних зборах здійснювалася без переліку акціонерів, що мають право брати участь у зборах. Усі акціонери з'явилися на збори, утім, Петро Каранфіл запізнився і був зареєстрований о 10:30. Реєстраційна комісія склала окремий протокол про продовження часу реєстрації акціонерів. Збори розпочалися о 10:40. На зборах Петро Каранфіл повідомив факти, з урахуванням яких присутні акціонери проголосували за переобрання наглядової ради у складі Чеботаря Юрія Андрійовича (представник ТОВ «АЛІБЕЙ ДАЛГА»), Куроглу Миколи Михайловича (представник ТОВ «БУРНАС БАЗАР'ЯН ЛІМІТЕД»), Каранфіла Петра Івановича (акціонер). Головою наглядової ради її члени обрали Юрія Чеботаря. Керівництво ТОВ «БУРНАС БАЗАР'ЯН ЛІМІТЕД» має намір подати позов про

визнання рішень загальних зборів ПрАТ «ЮНАЙТЕД ЛІМАНЗ ВАЙН ПРОДАКШНЗ ІНК» недійсними.

Питання:

i. Надайте перелік порушень вимог щодо скликання та проведення загальних зборів АТ

5 Акціонер ПрАТ «Зеро» Дмитро Васильович Двухбабний вийшов з дому і з метою голосувати на загальних зборах відповідно до наведеного нижче повідомлення з'явився за наведеною нижче адресою у наведений нижче час. Зазначте, чи не помилився Дмитро Васильович і якщо так - то в чому саме і як це матиме наслідки (повідомлення див.нижче):

i. 18.11.2019 о 10.30 за адресою: 65009, м. Одеса, вул. Маршала Говорова, 18а, офіс 15;

ii. 18.11.2019 о 10.00 за адресою: 65009, м. Одеса, вул. Черняховського, 3, офіс 5;

iii. 18.11.2019 о 10.30 за адресою: 65009, м. Одеса, вул. Маршала Говорова, 18а, офіс 14;

iv. 18.11.2019 о 09.30 за адресою: 65009, м. Одеса, вул. Черняховського, 3, офіс 5;

v. 18.11.2019 о 09.30 за адресою: 65009, м. Одеса, вул. Маршала Говорова, 18а, офіс 15;

vi. 18.11.2019 о 10.30 за адресою: 65009, м. Одеса, вул. Маршала Говорова, 18а, офіс 14;

vii. 18.11.2019 о 10.20 за адресою: 65009, м. Одеса, вул. Маршала Говорова, 18а, офіс 14;

viii. 18.11.2019 о 10.00 за адресою: 65009, м. Одеса, вул. Маршала Говорова, 18а, офіс 14;

ix. 18.11.2019 о 10.00 за адресою: 65009, м. Одеса, вул. Черняховського, 3, офіс 5.

8. У наведеному на наступній сторінці повідомленні про загальні збори 2 помилки. Які саме?

Наглядова рада
ПРИВАТНОГО АКЦІОНЕРНОГО ТОВАРИСТВА «ЗЕРО»
(65009, місто Одеса, м. Одеса, вул. Черняховського, 3)
повідомляє, що позачергові загальні збори акціонерів
відбудуться 18 листопада 2019 року о 10.30
за адресою: 65009, місто Одеса, вул. Маршала Говорова, 18а, офіс 15

Порядок денний загальних зборів:

1. Затвердження змін до статуту Товариства.

Проект рішення: Затвердити зміни до статуту Товариства виклавши його у новій редакції, доручити підписати нову редакцію статуту голові та секретарю зборів, здійснити державну реєстрацію змін до статуту Товариства.

Реєстрація акціонерів та їх уповноважених представників відбудеться 18 листопада 2019 року з 9.30 до 10.15 за адресою: 65009, місто Одеса, вул. Маршала Говорова, 18а, офіс 14, на підставі документів, що посвідчують особу акціонера (уповноваженим представникам – також документи, що підтверджують повноваження).

Право на участь у загальних зборах мають особи, які є акціонерами станом на 24:00, 13 листопада 2019 року.

Інформація з проектами рішень, включених до порядку денного є доступною на сайті www.at-zero.com.ua

Ознайомитися з документами, пов'язаними з порядком денним, акціонери (їх представники) можуть за адресою: 65009, м. Одеса, вул. Черняховського, 3, офіс 5, відповідальна особа Верещагін Павло Миколайович.

6 Наглядова рада ПАТ «ДНПРОПЕТРОЛЕУМ» у жовтні вирішила скликати чергові загальні збори і призначити їх на 12 квітня наступного року.

Питання:

і. Які дії із скликання та підготовки чергових загальних зборів наглядова рада ПАТ «ДНПРОПЕТРОЛЕУМ» може вчинити вже у жовтні?

7 Наглядова рада ПАТ «ОБ'ЄДНАНІ ЕЛЕВАТОРИ» складається з трьох членів. На загальні збори акціонерів подано 5 кандидатур на посаду члена наглядової ради. При кумулятивному голосуванні з цього питання кожний з кандидатів набрав 750 голосів.

Питання:

- i. Запропонуйте порядок наступних дій голови загальних зборів.
- ii. Які обставини можуть ускладнити реалізацію запропонованих Вами дій?

8 У ТОВАРИСТВІ З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ «ФОРШМАК УНД ФАЛАФЕЛЬ ПРОДАШНЗ» чотири учасники – громадяни Ізраїлю Пінхус Пейсіхіс (25%), Шмуль Дац (15%), Шауль Шамес (15%) і Шльома Меламед (45%). Статут ТОВ «ФОРШМАК УНД ФАЛАФЕЛЬ ПРОДАШНЗ» з питань прийняття рішення шляхом опитування відтворює положення чинного законодавства. Ш. Меламед розіслав іншим учасникам проект рішення про розподіл прибутку звітного періоду.

Питання:

i. Чи прийняте рішення у разі, якщо крім Шльома Меламеда (45%) відповіді отримано від Шмуля Даца (15%) і Шауля Шамеса (15%), при цьому лише Шльома Меламед (45%) підтримав таке рішення, а Пінхус Пейсіхіс (25%) взагалі не відповів на звернення.

ii. Чи було би прийняте рішення у разі, якщо би йшлося не про ТОВ, а про АТ?

iii. Чи прийняте рішення у разі, якщо відповіді отримано від всіх чотирьох учасників, при цьому за рішення проголосували Шмуль Дац і Шльома Меламед?

iv. Чи було би прийняте рішення у разі, якщо би йшлося не про ТОВ, а про АТ?

v. Усі учасники, крім Пінхуса Пейсіхіса проголосували за прийняття рішення і надіслали свої відповіді товариству через 7 днів після отримання проекту рішення. Пінхус Пейсіхіс надіслав свою відповідь через 2 місяці після отримання проекту рішення. Чи має цей факт якийсь правове значення сам по собі і як впливає на рішення те, як такий учасник голосував – за/проти рішення?

Завдання для самостійної роботи (10 годин)

1. Місце проведення загальних зборів господарського товариства.
2. Час реєстрації та час проведення загальних зборів господарського товариства.
3. Кворум, необхідний для проведення загальних зборів АТ.

4. Протокол реєстраційної комісії загальних зборів.
5. Перерва у загальних зборах господарського товариства.
6. Голова і секретар загальних зборів господарського товариства.
7. Бюлетені для голосування на загальних зборах господарських товариств.
8. Використання технічних засобів для фіксації ходу загальних зборів господарських товариств.
9. Загальні збори господарських товариств у режимі відеоконференції.
10. Змішана форма проведення загальних зборів господарських товариств.
11. Протокол лічильної комісії загальних зборів.
12. Протокол загальних зборів господарського товариства.

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ДО ВИВЧЕННЯ ПИТАНЬ ТЕМИ

Студент має визначити статус загальних зборів учасників (акціонерів) господарського товариства як найвищого органу у системі органів управління товариства та надати характеристику їх виключної та звичайної компетенції, охарактеризувати види загальних зборів і форми їх проведення. Порядок скликання загальних зборів господарського товариства: для відповіді на це питання слід детально викласти порядок, періодичність, строки скликання як чергових так і позачергових загальних зборів, порядок формування порядку денного, засади визначення місця проведення загальних зборів, повідомлення учасників (акціонерів) про заплановані збори, зазначити осіб, які можуть скликати збори, охарактеризувати основні проблеми, які виникають у зв'язку із скликанням загальних зборів учасників господарських товариств. Порядок проведення загальних зборів господарських товариств: для відповіді на це питання необхідно висвітлити порядок реєстрації учасників, визначення кворуму (в АТ), порядок голосування, питання використання бюлетенів, простого та кумулятивного голосування, прийняття рішень та підрахунку голосів, оголошення перерв у зборах, а також оформлення рішень загальних зборів господарського товариства, надати характеристику голові та секретареві зборів, документам, які оформлюються при проведенні зборів (протокол реєстрації учасників з журналом реєстрації, протокол про підсумки голосування, протокол загальних зборів та ін.). Треба

знати порядок проведення заочних загальних зборів (прийняття рішення методом опитування), у режимі відеоконференції, а також проведення зборів у змішаній формі та заочного голосування окремих учасників, засади використання технічних засобів для фіксації ходу загальних зборів господарських товариств.

Джерела, рекомендовані до теми:

Нормативні акти:

1. Цивільний кодекс України: Закон України від 16.01.2003 р. № 435–IV. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/435-15>.
2. Господарський кодекс України: Закон України від 16.01.2003 р. №436–IV. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/436-15>.
3. Про акціонерні товариства: Закон України від 17.09.2008 р. № 514–VI. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/go/514-17>.
4. Про депозитарну систему України: Закон України від 06.07.2012 р. №5178–VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5178-17>.
5. Про інститути спільного інвестування: Закон України від 5.07.2012 р. № 5080–VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5080-17>.
6. Про товариства з обмеженою та додатковою відповідальністю: Закон України від 06.02.2018 р. № 2275–VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2275-19>.
7. Про управління об'єктами державної власності: Закон України від 21.09.2006 р. № 185–V. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/185-16>.
8. Про холдингові компанії: Закон України від 15.03.2006 р. № 3528–IV. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3528-15>.
9. Про цінні папери і фондовий ринок: Закон України від 23.02.2006 р. № 3480–IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3480-15>.
10. Керівні принципи ОЕСР щодо корпоративного врядування на підприємствах державної форми власності. URL: <https://www.oecd.org/publications/2015-9789264312906-uk.htm>.
11. Принципы корпоративного управления ОЭСР. URL: <https://www.oecd.org/daf/ca/corporategovernanceprinciples/32159669.pdf>.

Спеціальна література:

1. Беяневич О. А., Мягкий А. В. Корпоративне управління за законодавством України: теоретико-прикладні проблеми: монографія. Київ: НДІ приватного права і підприємництва імені академіка Ф. Г. Бурчака НАПрН України, 2017. 320 с.
2. Гарафонова О.І., Ігнат'єва І.А. Корпоративне управління: Підручник. К.: Центр учбової літератури, 2013. 600 с.
3. Гончаров В.М., Зось-Кіор М.В., Ільїн В.Ю. Корпоративне управління: Навчальний посібник. Луганськ: Еталон-2, 2011. 645 с.
4. Господарське право України: підручник. За ред. О. П. Подцерковного. Одеса: Фенікс, 2018. 616 с.

5. Денисюк О. В., Мозгова Л.О. Оцінка якості корпоративного управління: конспект лекцій. Харків: Вид. ХНЕУ, 2012. 84 с.
6. Довгань Л.Є., Пастухова В.В., Савчук Л.М. Корпоративне управління: Навчальний посібник. К.: Кондор, 2007. 179 с.
7. Долинская В. В. Акционерное право. Основные положения и тенденции : монография. Москва : Волтерс Клувер, 2006. 736 с.
8. Корпоративне право : навч. посіб. / О. В. Гарагонич, С. М. Грудницька, Л. М. Дорошенко та ін.; за заг. ред. О. В. Гарагонича, С. М. Грудницької, Л. М. Дорошенко. Київ : Видавничий дім «АртЕк», 2018. 400 с.
9. Корпоративне управління в Україні: теоретико-методологічні аспекти. Тернопіль: Економічна думка, 2007. 359 с.
10. Леонов Д., Бурмака М., Юрса М. Індекс корпоративного управління в Україні: методологічні засади обчислення. Ринок цінних паперів України. 2007. № 7-8. С. 73-86.
11. Лукач І. В. Правове положення холдингових компаній : монографія. Київ : Юрінком Інтер, 2008. 240 с
12. Мальська М.П., Мандюк Н.Л., Занько Ю.С. Корпоративне управління: теорія та практика: Підручник. К.: Центр учбової літератури, 2012. 360 с.
13. Орехов С.А., Селезнев В.А. Теория корпоративного управления: Учебно-методический комплекс. М.: Изд. центр ЕАОИ, 2008. 216 с.
14. Сазонець І.Л. Корпоративне управління: світовий досвід та механізми залучення інвестицій: навч.посібник. К.: Центр учбової літератури, 2008. 304 с.
15. Сірош М. В. Перспективи підвищення ефективності корпоративного сектора економіки та корпоративного управління. Львів. : ЛБК НБУ, 2010. 136 с.
16. Смітюх А.В. Корпоративні права та корпоративні паї (частки): теоретико-правові аспекти: монографія. Одеса: Фенікс, 2018. 662 с.
17. Смітюх А. В. Корпоративне право у схемах : навч. посіб. Одеса : ОНУ ім. І. І. Мечникова, 2017. 322 с.
18. Смітюх А. В. Скликання позачергових загальних зборів акціонерного товариства: недоліки регулювання за Законом України «Про акціонерні товариства». Ринкова економіка: сучасна теорія і практика управління: наук. праці ЕПФ ОНУ ім. І. І Мечникова. Одеса : Астропринт, 2009. Т. 12. Вип. 26. Ч. 2. С. 86–91.
19. Смітюх А. В. Щодо відмінностей складу правомочностей у правах акціонера вимагати скликання загальних зборів та скликати загальні збори АТ: тези доп. і наук. повідомлень 68-ї наук. конф. проф.-викл. складу та наук. працівників ЕПФ ОНУ ім. І. І. Мечникова (м. Одеса, 26–28 листопада 2013 р.). Одеса : Астропринт, 2013. С. 162–165.

ТЕМА 7. НАГЛЯДОВІ РАДИ ГОСПОДАРСЬКИХ ТОВАРИСТВ

Лекція (1 година)

Статус та компетенція наглядової ради господарського товариства.
Порядок створення і формування наглядової ради господарського

товариства. Голова наглядової ради: порядок обрання та правовий статус. Припинення членства у наглядовій раді господарського товариства: підстави та процедура.

Практичне заняття (1 година)

I. РОЗГЛЯД ТЕОРЕТИЧНИХ ПИТАНЬ:

1. Порядок створення і формування наглядової ради в АТ, у ТОВ і ТДВ.
2. Компетенція наглядової ради АТ, ТОВ і ТДВ.
3. Правовий статус голови і членів наглядової ради АТ, ТОВ і ТДВ.
4. Вимоги щодо структури наглядової ради в АТ, ТОВ і ТДВ.

II. ПЕРЕВІРКА ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ У ФОРМІ ТЕСТУВАННЯ.

III. ЗАДАЧІ.

1. Держава в особі Регіонального відділення ФДМУ у Тернопільській області (далі – Регіональне відділення) є акціонером 42% акцій ПУБЛІЧНОГО АКЦІОНЕРНОГО ТОВАРИСТВА «ТЕРТРАНС». Іншим мажоритарним акціонером, що володіє 47% акцій ПАТ «ТЕРТРАНС», є ТОВ «ТЕРЕНС ЕНД ФІЛІП ФАЄР СТАРТЕР ЛІМІТЕД». Всього у ПАТ «ТЕРТРАНС» 55 акціонерів.

Після тривалого корпоративного конфлікту акціонери досягли згоди провести загальні збори акціонерів, утворити наглядову раду згідно законодавства та обрати її повний склад. У ході переговорів ТОВ «ТЕРЕНС ЕНД ФІЛІП ФАЄР СТАРТЕР ЛІМІТЕД» пропонує утворити наглядову раду у складі 2 членів і обрати, відповідно представника Регіонального відділення – начальника відділу управління державними корпоративними правами та продажу акцій Палій Олену Семенівну і представника ТОВ «ТЕРЕНС ЕНД ФІЛІП ФАЄР СТАРТЕР ЛІМІТЕД» – Еріка Картмана. Регіональне відділення пропонує утворити раду у складі 5 членів і обрати, відповідно: Регіональне відділення з 2 голосами; ТОВ «ТЕРЕНС ЕНД ФІЛІП ФАЄР СТАРТЕР ЛІМІТЕД» з 2 голосами; незалежного акціонера Гаріна Петра Петровича. Крім того, Регіональне відділення наполягає на введенні його до складу ревізійної комісії ПАТ «ТЕРТРАНС».

Питання:

i. Чи можна утворити у ПАТ «ТЕРТРАНС» наглядову раду у складі двох членів?

ii. Чи можна обрати до наглядової ради юридичну особу – акціонера?

iii. Чи відповідає законодавству пропозиція Регіонального відділення у частині обрання до складу ради осіб з більш ніж одним голосом?

iv. Запропонуйте склад наглядової ради ПАТ «ТЕРТРАНС», що відповідатиме вимогам законодавства.

2. У ПУБЛІЧНОМУ АКЦІОНЕРНОМУ ТОВАРИСТВІ «АВТОШРОТ» готується проведення загальних зборів, на яких затверджуватиметься нова редакція статуту та із застосуванням процедури кумулятивного голосування обиратиметься наглядова рада. У товаристві 1000 акцій розподілені між 241 акціонером. Мажоритарний акціонер Петро Романович Щур володіє в ньому 760 акціями. Решта 240 акціонерів володіє кожен 1 акцією. Ініціативна група з 51 акціонера довідалася, що мажоритарний акціонер планує створити наглядову раду у кількості 9 членів. проводить роз'яснювальну роботу серед інших акціонерів із тим, щоб провести свого представника до наглядової ради.

Питання:

i. Скількох акціонерів має переконати ініціативна група із тим, щоб провести до наглядової ради хоча б одного свого спільного представника?

ii. Скількох представників міноритарії проведуть до наглядової ради у разі, якщо всі 240 міноритаріїв діятимуть спільно?

iii. Чи зможе П. Р. Щур законним засобом (застосовуючи лише належні йому голоси) запобігти обранню до наглядової ради представника міноритаріїв, якщо йому стане відомо, що всі 240 міноритаріїв разом голосуватимуть за свого представника?

iv. Чи зможе П. Р. Щур законним засобом (застосовуючи лише належні йому голоси) запобігти обранню до наглядової ради представника міноритаріїв, якщо йому стане відомо, що всі 240 міноритаріїв разом голосуватимуть за свого представника у разі зміни типу даного акціонерного товариства з публічного на приватне?

3. Ваш клієнт – ТОВ «ДЗЕМБРОНЯ 1877» – мажоритарний акціонер ПрАТ «КАРПАТСЬКА ДЕРЕВИНА», що володіє 76% акцій товариства. Два інші акціонери (ТОВ «ПЕТРОС 2020» і ТОВ «БРЕБЕНЕСКУЛ 2038») володіють по 12% акцій. Ваш клієнт бажає створити у товаристві наглядову раду.

Питання:

і. Чи можна забезпечити повний контроль Вашого клієнта над наглядовою радою і зробити так, щоб до її складу обиралися лише його представники?

іі. У чому переваги створення наглядової ради у ПрАТ з 3 акціонерами виходячи з інтересів Вашого клієнта?

4. Ваш клієнт, Дмитро Іванович Кузюк є міноритарним акціонером ПрАТ «РАХІВСЬКА ВУРДА» і володіє 13% акцій товариства. Інший міноритарний акціонер – Мирослав Романович Пальцун також володіє 13% акцій. Мажоритарний акціонер – ТОВ «АФЕНА ХАРВЕСТ ЛТД» володіє 74% акцій ПрАТ «РАХІВСЬКА ВУРДА». Акціонери обговорюють питання створення наглядової ради у ПрАТ.

Питання:

і. Запропонуйте концепцію наглядової ради, яка забезпечує максимальний захист інтересів Вашого клієнта.

іі. Чи є у Вашого клієнта шанси змусити мажоритарного акціонера прийняти Вашу концепцію і якщо так – то за яких умов?

Завдання для самостійної роботи (4 години)

1. Засідання наглядової ради господарського товариства: порядок проведення і прийняття рішень .

2. Постійні та тимчасові комітети, секретар наглядової ради господарського товариства.

3. Акціонери і представники акціонерів – члени наглядової ради АТ.

4. Незалежні члени наглядової ради АТ (незалежні директори).

5. Особливості створення і діяльності наглядової ради в АТ з державною часткою.

6. Особливості створення і діяльності наглядової ради в АТ – корпоративному інвестиційному фонді.

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ДО ВИВЧЕННЯ ПИТАНЬ ТЕМИ

Студент повинен висвітлити правовий статус наглядової ради, її компетенцію та місце серед інших органів управління господарського товариства, знати всі аспекти її утворення (випадки, коли утворення наглядової ради є обов'язковим та принципи перерозподілу передбачених законом повноважень наглядової ради між іншими органами у разі її неутворення), порядок формування складу наглядової ради (в т. ч. порядок обрання та відкликання голови та членів), правовий статус членів наглядової ради АТ, які обираються як акціонери, представники акціонерів, незалежні члени (незалежні директори), вимоги до незалежних директорів, структуру наглядової ради, правовий статус і функції тимчасових та постійних комітетів, вимоги щодо складу та обов'язковості утворення окремих комітетів в деяких категоріях акціонерних товариств, правовий статус корпоративного секретаря. Необхідно знати підстави та порядок припинення повноважень членів наглядової ради, порядок проведення засідань та прийняття рішень наглядовою радою, особливості створення і діяльності наглядової ради в публічних АТ, АТ з державною часткою і АТ – корпоративних інвестиційних фондах.

Джерела, рекомендовані до теми:

Нормативні акти:

1. Про акціонерні товариства: Закон України від 17.09.2008 р. № 514–VI. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/go/514-17>.
2. Про інститути спільного інвестування: Закон України від 5.07.2012 р. № 5080–VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5080-17>.
3. Про товариства з обмеженою та додатковою відповідальністю: Закон України від 06.02.2018 р. № 2275–VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2275-19>.
4. Про управління об'єктами державної власності: Закон України від 21.09.2006 р. № 185–V. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/185-16>.
5. Про холдингові компанії: Закон України від 15.03.2006 р. № 3528–IV. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3528-15>.
6. Керівні принципи ОЕСР щодо корпоративного врядування на підприємствах державної форми власності. URL: <https://www.oecd.org/publications/2015-9789264312906-uk.htm>.
7. Принципы корпоративного управления ОЭСР. URL: <https://www.oecd.org/daf/ca/corporategovernanceprinciples/32159669.pdf>.

Спеціальна література:

1. Алексєєва О.Є. Члени наглядової ради акціонерного товариства: особливості взаємовідносин із акціонерним товариством. *Форум права*. 2012. №2. С.23-27.
2. Гарафонова О.І., Ігнатєва І.А. Корпоративне управління: Підручник. К.: Центр учбової літератури, 2013. 600 с.
3. Гончаров В.М., Зось-Кіор М.В., Ільїн В.Ю. Корпоративне управління: Навчальний посібник. Луганськ: Еталон-2, 2011. 645 с.
4. Господарське право України: підручник. За ред. О. П. Подцерковного. Одеса: Фенікс, 2018. 616 с.
5. Гриньова В.М., Попов О.Є. Організаційно-економічні основи формування системи корпоративного управління в Україні. Х.: Вид. ХДЕУ, 2003. 324 с.
6. Денисюк О. В., Мозгова Л.О. Оцінка якості корпоративного управління: конспект лекцій. Харків: Вид. ХНЕУ, 2012. 84 с.
7. Дмитриев Е.О. Место и роль независимых директоров в составе совета директоров (наблюдательного совета) акционерных обществ. *Вестник Омского университета*. 2013. №3(36). С.127-134.
8. Довгань Л.Є., Пастухова В.В., Савчук Л.М. Корпоративне управління: Навчальний посібник. К.: Кондор, 2007. 179 с.
9. Долинская В. В. Акционерное право. Основные положения и тенденции : монография. Москва : Волтерс Клувер, 2006. 736 с.
10. Корпоративне право : навч. посіб. / О. В. Гарагонич, С. М. Грудницька, Л. М. Дорошенко та ін.; за заг. ред. О. В. Гарагонича, С. М. Грудницької, Л. М. Дорошенко. Київ : Видавничий дім «АртЕк», 2018. 400 с.
11. Кравчук В. Формування наглядової ради акціонерного товариства. *Юридичний радник*. 2004. №2. С.15-20.
12. Мальська М.П., Мандюк Н.Л., Занько Ю.С. Корпоративне управління: теорія та практика: Підручник. К.: Центр учбової літератури, 2012. 360 с.
13. Нусінова О.В., Лебідь І.О. Особливості функціонування наглядової ради акціонерних товариств. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія «Економіка»*. 2013. Вип.24. С.30-35.
14. Орехов С.А., Селезнев В.А. Теория корпоративного управления: Учебно-методический комплекс. М.: Изд. центр ЕАОИ, 2008. 216 с.
15. Сазонець І.Л. Корпоративне управління: світовий досвід та механізми залучення інвестицій: навч.посібник. К.: Центр учбової літератури, 2008. 304 с.
16. Сірош М. В. Перспективи підвищення ефективності корпоративного сектора економіки та корпоративного управління. Львів. : ЛБК НБУ, 2010. 136 с.
17. Смітюх А. В. Корпоративне право у схемах : навч. посіб. Одеса : ОНУ ім. І. І. Мечникова, 2017. 322 с.
18. Суханов М.О. Щодо ролі локальних актів товариства з обмеженою відповідальністю в механізмі правового регулювання корпоративних прав та обов'язків учасників товариства. *Правовий захист корпоративних прав за законодавством України та країн Європейського Союзу: Зб. наук. праць за матеріалами XVII Міжнародної наук.-практ. конф. (27-28 вересня 2019 р., м.Івано-Франківськ) / НДІ приватного права і підприємництва імені акад.Ф.Г.Бурчака. Івано-Франківськ, 2019. С.222-226.*
19. Шкільняк М.М. Корпоративне управління : навч. посіб. Тернопіль : Крок, 2014. 293 с.

ТЕМА 8. ВИКОНАВЧІ ОРГАНИ ГОСПОДАРСЬКИХ ТОВАРИСТВ ТА ПЕРЕВІРКИ ЇХ ДІЯЛЬНОСТІ

Лекція (1 година)

Поняття та види виконавчих органів господарських товариств. Порядок формування виконавчого органу. Компетенція виконавчого органу господарського товариства. Керівник господарського товариства. Розподіл повноважень між колегіальним виконавчим органом господарського товариства та його головою. Форми контролю за діяльністю виконавчого органу господарського товариства.

Практичне заняття (1 година)

I. РОЗГЛЯД ТЕОРЕТИЧНИХ ПИТАНЬ:

1. Правовий статус, порядок створення і формування виконавчого органу в АТ, у ТОВ і ТДВ.
2. Компетенція виконавчого органу АТ, ТОВ і ТДВ.
3. Правовий статус керівника АТ, ТОВ і ТДВ.
4. Форми контролю за діяльністю виконавчого органу господарського товариства.

II. ПЕРЕВІРКА ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ У ФОРМІ ТЕСТУВАННЯ.

III. ЗАДАЧІ.

1. Федір Кирилович Розумний, Ваш клієнт, разом з його діловим партнером Аківою Біберджи створили ТОВ «ШАФРАН І МАЙОРАН» з частками 50/50. Через деякий час після створення ТОВ «ШАФРАН І МАЙОРАН» його учасники вирішили визначити механізм взаємного стримування: оскільки Аківа Біберджи є директором, обговорювалася можливість утворення одноособового органу постійного контролю за директором – президента товариства, який обирається загальними зборами учасників з числа учасників товариства та не може бути одночасно його директором. Президентом ТОВ «ШАФРАН І

МАЙОРАН» планувалося обрати Федіра Розумного. Нова редакція статуту ТОВ «ШАФРАН І МАЙОРАН» повинна була передбачати перелік питань, які належатимуть до виключної компетенції президента. Федір Розумний скликав загальні збори учасників «ШАФРАН І МАЙОРАН», зазначивши у порядку денному єдине питання: «Утворення у товаристві одноособового органу постійного контролю за директором – президента товариства». На самих загальних зборах, порадившись, учасники вирішили, що порядок денний слід розширити і розглянути також питання: «Внесення змін до статуту товариства» та «Обрання президента товариства». Утім, юрист Аківи Біберджи переконав Федіра Розумного у тому, що його пропозиція не є законною, оскільки Закон України «Про товариства з обмеженою та додатковою відповідальністю» не передбачає такого органу ТОВ, як президент товариства. Рішення по питаннях порядку денного загальних зборів учасників прийняті не були.

Питання:

i. Чи законним було би рішення щодо зміни порядку денного загальних зборів учасників?

ii. Чи є законним утворення у товаристві з обмеженою відповідальністю одноособового органу постійного контролю за директором – президента товариства, який обирається загальними зборами учасників з числа учасників товариства та не може бути одночасно його директором.

2. Ви здійснюєте юридичний супровід створення Вашим клієнтом – Федіром Кириловичем Розумним ТОВ «АЖГОН І КАРДАМОН» разом з його постійним діловим партнером Аківою Біберджи з розподілом часток 50/50. При розподілі посад у товаристві виникає питання – наполягати на обранні клієнта головою наглядової ради товариства, чи директором – одноосібним виконавчим органом? Відповідь давати у контексті можливості виникнення в майбутньому жорсткого корпоративного конфлікту між учасниками.

3. У ТОВ «КАРАДЕНІЗ ТРЕЙДІНГ» 10 учасників, кожний володіє 10% голосів. Учасники поділяються на три сімейні групи, що діють спільно та одного незалежного учасника, а саме: група учасників –

громадян Польщі (Кшиштоф Ржепаковскі, Малгожата Прушковска, Юзеф Прушковскі); група учасників – громадян Турції (Енвар Йилдирим, Алі Шимшек, Ефкан Гюнеш); група учасників – громадян України (Володимир Іванович Пиж, Валерій Сергійович Обсушений, Олена Володимирівна Обсушена) і незалежний учасник – громадянин України Петро Павлович Доля. Всі учасники хочуть бути обраними до органів управління товариства, але лише Володимир Пиж, Алі Шимшек та Петро Доля хочуть безпосередньо здійснювати діяльність товариства, решта готова задовольнитися контрольними функціями.

Питання:

i. Запропонуйте розподіл посад і механізм взаємного стримування у товаристві так, щоб усі учасники були обрані до органів товариства.

Завдання для самостійної роботи (2 години)

1. Припинення повноважень та відсторонення від виконання обов'язків членів виконавчого органу господарського товариства.
2. Порядок роботи виконавчого органу господарського товариства.
3. Ревізійна комісія та ревизор господарського товариства: порядок формування, статус та компетенція.
4. Види та порядок проведення перевірок фінансово-господарської діяльності та звітності господарського товариства.

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ДО ВИВЧЕННЯ ПИТАНЬ ТЕМИ

Студент повинен висвітлити статус і види виконавчого органу, порядок його утворення та формування складу (в т. ч. порядок обрання та відкликання голови та членів), компетенцію виконавчого органу господарського товариства. Необхідно знати правовий статус керівника господарського товариства, питання розмежування компетенції колегіального виконавчого органу господарського товариства та його голови – керівника товариства, порядок роботи виконавчого органу та прийняття ним рішень. Також студент має розуміти відмінність між припиненням повноважень та відстороненням від виконання обов'язків членів виконавчого органу господарського товариства. Необхідно знати порядок формування, статус та засади визначення компетенції інших органів господарського товариства, зокрема – ревізійної комісії (ревизора), види, підстави та порядок проведення перевірок фінансово-

господарської діяльності та звітності господарського товариства незалежним аудитором, ревізійною комісією та ревізором господарського товариства.

Джерела, рекомендовані до теми:

Нормативні акти:

8. Цивільний кодекс України: Закон України від 16.01.2003 р. № 435–IV. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/435-15>.
9. Господарський кодекс України: Закон України від 16.01.2003 р. №436–IV. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/436-15>.
10. Про акціонерні товариства: Закон України від 17.09.2008 р. № 514–VI. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/go/514-17>.
11. Про депозитарну систему України: Закон України від 06.07.2012 р. №5178–VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5178-17>.
12. Про інститути спільного інвестування: Закон України від 5.07.2012 р. № 5080–VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5080-17>.
13. Про товариства з обмеженою та додатковою відповідальністю: Закон України від 06.02.2018 р. № 2275–VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2275-19>.
14. Про управління об'єктами державної власності: Закон України від 21.09.2006 р. № 185–V. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/185-16>.
15. Про холдингові компанії: Закон України від 15.03.2006 р. № 3528–IV. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3528-15>.
16. Керівні принципи ОЕСР щодо корпоративного врядування на підприємствах державної форми власності. URL: <https://www.oecd.org/publications/2015-9789264312906-uk.htm>.
17. Принципы корпоративного управления ОЭСР. URL: <https://www.oecd.org/daf/ca/corporategovernanceprinciples/32159669.pdf>.

Спеціальна література:

1. Гарафонова О.І., Ігнатська І.А. Корпоративне управління: Підручник. К.: Центр учбової літератури, 2013. 600 с.
2. Гончаров В.М., Зось-Кіор М.В., Ільїн В.Ю. Корпоративне управління: Навчальний посібник. Луганськ: Еталон-2, 2011. 645 с.
3. Господарське право України: підручник. За ред. О. П. Подцерковного. Одеса: Фенікс, 2018. 616 с.
4. Гриньова В.М., Попов О.Є. Організаційно-економічні основи формування системи корпоративного управління в Україні. Х.: Вид. ХДЕУ, 2003. 324 с.
5. Денисюк О. В., Мозгова Л.О. Оцінка якості корпоративного управління: конспект лекцій. Харків: Вид. ХНЕУ, 2012. 84 с.
6. Довгань Л.Є., Пастухова В.В., Савчук Л.М. Корпоративне управління: Навчальний посібник. К.: Кондор, 2007. 179 с.
7. Євтушевський В.А. Основи корпоративного управління: навч.посібник. Київ.: Знання-Прес, 2002. 317 с.

8. Зинченко С.А. Единоличный исполнительный орган хозяйственного общества и реализация его функций и полномочий. *Юрист*. 2012. №17. С.17-21.
9. Климчук О., Христюк Т. Корпоративные правоотношения в обществе с ограниченной ответственностью в Украине : практ. пособие. Київ : Алерта, 2010. 476 с.
10. Колупаєв А. Виконавчий орган акціонерного товариства та регламентація відповідальності посадових осіб. *Право України*. 2003. №6. С.38-43.
11. Корпоративне право : навч. посіб. / О. В. Гарагонич, С. М. Грудницька, Л. М. Дорошенко та ін.; за заг. ред. О. В. Гарагонича, С. М. Грудницької, Л. М. Дорошенко. Київ : Видавничий дім «АртЕк», 2018. 400 с.
12. Корпоративне управління в Україні: теоретико-методологічні аспекти. Тернопіль: Економічна думка, 2007. 359 с.
13. Мальська М.П., Мандюк Н.Л., Занько Ю.С. Корпоративне управління: теорія та практика: Підручник. К.: Центр учбової літератури, 2012. 360 с.
14. Оніщенко О.В. Правовий статус керівника господарського товариства. *Юридичний вісник*. 2011. №3. С.92-95.
15. Орехов С.А., Селезнев В.А. Теория корпоративного управления: Учебно-методический комплекс. М.: Изд. центр ЕАОИ, 2008. 216 с.
16. Сазонець І.Л. Корпоративне управління: світовий досвід та механізми залучення інвестицій: навч.посібник. К.: Центр учбової літератури, 2008. 304 с.
17. Слюсар А. М. Проблеми визначення правового статусу керівника. *Держава і право*. 2011. №5. С.320-326.
18. Смітюх А. В. Корпоративне право у схемах : навч. посіб. Одеса : ОНУ ім. І. І. Мечникова, 2017. 322 с.

КОНТРОЛЬНІ ПИТАННЯ ДО ЗМІСТОВОГО МОДУЛЮ II

1. Статус та компетенція загальних зборів господарського товариства.
2. Види і форми проведення загальних зборів господарських товариств.
3. Порядок скликання загальних зборів господарського товариства.
4. Формування порядку денного загальних зборів господарських товариств.
5. Учасник і його представники на загальних зборах.
6. Реєстрація учасників для участі у загальних зборах господарського товариства.
7. Голосування на загальних зборах господарських товариств.
8. Прийняття рішень загальними зборами господарських товариств.
9. Підрахунок голосів на загальних зборах господарських товариств.
10. Контроль на загальних зборах господарських товариств.

11. Оформлення рішень господарських товариств.
12. Заочні загальні збори господарських товариств.
13. Порядок створення і формування наглядової ради у господарських товариствах.
14. Компетенція наглядової ради у господарських товариствах.
15. Правовий статус голови і членів наглядової ради у господарських товариствах.
16. Вимоги щодо структури наглядової ради у господарських товариствах.
17. Правовий статус, порядок створення і формування виконавчого органу господарського товариства.
18. Компетенція виконавчого органу господарського товариства.
19. Правовий статус керівника господарського товариства.
20. Припинення повноважень та відсторонення від виконання обов'язків членів виконавчого органу господарського товариства.
21. Форми контролю за діяльністю виконавчого органу господарського товариства.
22. Ревізійна комісія та ревизор господарського товариства: порядок формування, статус та компетенція.
23. Види та порядок проведення перевірок фінансово-господарської діяльності та звітності господарського товариства.

ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ

1. Перелік акціонерів, які мають право брати участь у загальних зборах, складаються за станом на:
 - A. 24 години за три робочі дні до дня проведення таких зборів;
 - B. момент проведення зборів;
 - C. момент, що визначається наглядовою радою АТ;
 - D. 24 години дня, що передують дню проведення таких зборів.

2. Акціонери повідомляються про проведення загальних зборів не пізніше ніж:
 - A. за 30 днів до зборів;
 - B. за 45 днів до зборів;

- С. за 30 днів до зборів, а у визначених законом випадках - за 15 днів до зборів;
- Д. за 45 днів до зборів, а у визначених законом випадках - за 15 днів до зборів.

3. Акціонер, який пройшов реєстрацію для участі у загальних зборах акціонерів:

- А. Не може залишати збори;
- В. Може залишати збори, і у такому випадку його голоси враховуються з кворуму;
- С. Може залишати збори, і у такому випадку його голоси не враховуються з кворуму;
- Д. Може залишати збори, і у такому випадку його голоси враховуються або не враховуються з кворуму, залежно від того, що передбачає статут АТ.

4. Загальні збори ТОВ/ТДВ проводяться:

- А. виключно за місцезнаходженням ТОВ/ТДВ згідно даних Єдиного державного реєстру;
- В. виключно в межах населеного пункту за місцезнаходженням ТОВ/ТДВ згідно даних Єдиного державного реєстру;
- С. де завгодно, якщо статутом ТОВ/ТДВ не визначено інше;
- Д. виключно за місцезнаходженням ТОВ/ТДВ згідно даних Єдиного державного реєстру, якщо статутом не визначено інше.

5. Наглядова рада у ТОВ/ТДВ:

- А. створюється обов'язково у всіх випадках;
- В. створюється якщо це передбачено положеннями статуту товариства;
- С. створюється якщо кількість учасників ТОВ/ТДВ дорівнює принаймні 10;
- Д. створюється якщо кількість учасників ТОВ/ТДВ більше одного.

6. Кількість членів у наглядовій раді ПАТ (крім корпоративного інвестиційного фонду) має становити:

- А. не менше ніж 3 особи;
- В. не менше ніж 5 осіб;

- C. жодні вимоги щодо кількості відсутні;
- D. 3 особи, або будь-яку іншу непарну кількість осіб.

7. Представники держава повинні обиратися до наглядової ради АТ, якщо частка держави у статутному капіталі АТ:

- A. Перевищує 10%;
- B. Перевищує 25%;
- C. Перевищує 50%;
- D. Перевищує 75%.

8. Ревізор:

- A. Обов'язково обирається у будь-якому АТ;
- B. Обов'язково обирається у будь-якому АТ з кількістю акіонерів, що не перевищує 100 осіб;
- C. Обов'язково обирається у будь-якому ПАТ;
- D. Може обиратися, якщо це передбачено статутом в АТ з кількістю акіонерів, що не перевищує 100 осіб.

9. Рішення про внесення змін до статуту ТОВ/ТДВ приймаються:

- A. простою більшістю голосів від кількості голосів учасників, які зареєструвалися для участі у зборах;
- B. простою більшістю голосів від загальної кількості голосів учасників;
- C. одностайно;
- D. більшістю у 75% голосів від загальної кількості голосів учасників, які мають право голосу з відповідних питань.

10. Якщо у ТОВ/ТДВ створений колегіальний виконавчий орган - дирекція, що складається з генерального директора і двох членів, до ЄДР вносяться відомості про:

- A. генерального директора;
- B. генерального директора і двох членів виконавчого органу;
- C. генерального директора, і за рішенням загальних зборів – члена виконавчого органу, якого збори наділяють діяти від імені товариства окремо від генерального директора, якщо таке рішення буде прийняте;

С. генерального директора, і за його рішенням – члена виконавчого органу, якого генеральний директор наділяє діяти від імені товариства окремо від генерального директора, якщо таке рішення буде прийняте.

Змістовий модуль III
Спеціальні питання корпоративного управління

**ТЕМА 9. КОРПОРАТИВНІ ДОГОВОРИ, ЗНАЧНІ ПРАВОЧИНИ
ТА ПРАВОЧИНИ ІЗ ЗАІНТЕРЕСОВАНІСТЮ У
ГОСПОДАРСЬКИХ ТОВАРИСТВАХ**

Лекція (1 година)

Корпоративний договір: поняття, сторони, умови. Поняття значного правочину у господарських товариствах. Поняття правочину, у вчиненні якого є заінтересованість. Особи, які можуть бути заінтересованими у вчиненні правочинів господарськими товариствами.

Практичне заняття (2 години)

I. РОЗГЛЯД ТЕОРЕТИЧНИХ ПИТАНЬ:

1. Корпоративний договір: поняття, сторони, умови.
2. Поняття та порядок укладення значного правочину у господарських товариствах.
3. Поняття та порядок укладення правочину, у вчиненні якого є заінтересованість.
4. Наслідки недодержання вимог законодавства про корпоративні договори, значні правочини та правочини у вчиненні яких є заінтересованість у господарських товариствах.

**II. ПЕРЕВІРКА ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ У ФОРМІ
ТЕСТУВАННЯ.**

III. ЗАДАЧІ.

1. ПрАТ «ОДЕССТРОЙМОНТАЖКАНАТ» уклало з ТОВ «ОДЕССТРОЙКАНАТТОРГ» договір на постачання всієї продукції, яку виробляє ПрАТ строком на три роки за ціною, яка є, фактично,

собівартістю виробництва. Павло Орестович Патрубок є акціонером ПрАТ «ОДЕССТРОЙМОНТАЖКАНАТ» і володіє 63% акцій ПрАТ. Єдиним учасником ТОВ «ОДЕССТРОЙКАНАТТОРГ» є Поліна Францевна Пистецька.

Питання:

Чи має цей правочин ознаки такого, у вчиненні якого є заінтересованість, якщо:

i. Поліна Пистецька винна Павлу Патрубку 10 000 000 гривень за договором позики;

ii. Надайте відповідь на наведене вище запитання якщо йдеться про ТОВ «ОДЕССТРОЙМОНТАЖКАНАТ»;

iii. Павло Патрубок винен Поліні Пистецькій за договором позики.

iv. Надайте відповідь на наведене вище запитання якщо йдеться про ТОВ «ОДЕССТРОЙМОНТАЖКАНАТ»;

v. Поліна Пистецька є тещею Павла Патрубка.

vi. Надайте відповідь на наведене вище запитання якщо йдеться про ТОВ «ОДЕССТРОЙМОНТАЖКАНАТ»;

2. ТОВ «РЕМДОР» є акціонером ПАТ «ШЛЯХМАШ» і володіє 65% акцій. Громадянин Чеської Республіки Іржи Пруха є членом виконавчого органу – правління ТОВ «РЕМДОР». Водночас йому належить 100% статутного капіталу ТОВ «ЧЕСЬКЕ ВОЗІДЛО Україна». ПАТ «ШЛЯХМАШ» уклало з ТОВ «ЧЕСЬКЕ ВОЗІДЛО Україна» договір купівлі-продажу нерухомості, що належить ПАТ.

Питання:

i. Чи має цей правочин ознаки такого, у вчиненні якого є заінтересованість?

ii. Надайте відповідь на наведене вище запитання якщо йдеться про ТОВ «ШЛЯХМАШ».

3. Бадрі Чиковані є членом наглядової ради ПрАТ «УКРПІВДЕНЬЗАЛІЗОБЕТОНКОНСТРУКЦІЯ», і, водночас – його акціонером: йому належить 20% простих акцій ПрАТ. Його колишній дружині Далі Чиковані належить 20% простих акцій ПрАТ і 80% статутного капіталу консалтингової фірми ТОВ «КОНДАРІ». Донька

Чиковані – Манана Ткебучава володіє 4% акцій ПрАТ і є головою його правління. ПрАТ «УКРПІВДЕНЬЗАЛІЗОБЕТОНКОНСТРУКЦІЯ» уклало з ТОВ «КОНДАРІ» договір на надання консультаційних послуг.

Питання:

i. Чи є серед перелічених осіб заінтересовані у вчиненні договору і якщо так – то хто?

ii. Надайте відповідь на наведене вище запитання якщо йдеться про ТОВ «УКРПІВДЕНЬЗАЛІЗОБЕТОНКОНСТРУКЦІЯ».

iii. Чи змінилася би ситуація, якби Бадрі Чиковані та Далі Чиковані володіли по 24% акцій ПрАТ?

iv. Надайте відповідь на наведене вище запитання якщо йдеться про ТОВ «УКРПІВДЕНЬЗАЛІЗОБЕТОНКОНСТРУКЦІЯ».

Завдання для самостійної роботи (4 години)

1. Безвідклична довіреність на виконання корпоративного договору.
2. Особливості корпоративних договорів у господарських товариствах з державною часткою.
3. Обмеження щодо укладення корпоративного договору і наслідки їх недодержання.
4. Умови, за яких особи вважаються заінтересованими у вчиненні правочинів господарськими товариствами.

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ДО ВИВЧЕННЯ ПИТАНЬ ТЕМИ

Студент повинен надати характеристику корпоративному договору (договору між акціонерами), зокрема охарактеризувати його сторони, предмет, зміст (умови), висвітлити питання безвідкличної довіреності, яка може видаватися на виконання такого договору його стороною, особливості корпоративних договорів у господарських товариствах з державною часткою, обмеження щодо укладення корпоративного договору. Треба розуміти відмінність між корпоративним договором та засновницьким договором, договором про створення господарського товариства і статутом. Також треба знати положення законодавства щодо значних правочинів та правочинів із заінтересованістю в акціонерному товаристві, критерієї відповідно до яких правочин може бути віднесений до значних або таких, щодо яких є заінтересованість в АТ, ТОВ, ТДВ, перелік осіб, які можуть бути заінтересованими у

вчиненні правочинів господарськими товариствами та умови за яких такі особи вважаються заінтересованими у вчиненні правочинів. Також необхідно висвітлити наслідки недодержання вимог законодавства про корпоративні договори, значні правочини та правочини у вчиненні яких є заінтересованість у господарських товариствах.

Джерела, рекомендовані до теми:

Нормативні акти:

18. Про акціонерні товариства: Закон України від 17.09.2008 р. № 514–VI. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/go/514-17>.
19. Про товариства з обмеженою та додатковою відповідальністю: Закон України від 06.02.2018 р. № 2275–VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2275-19>.
20. Керівні принципи ОЕСР щодо корпоративного врядування на підприємствах державної форми власності. URL: <https://www.oecd.org/publications/2015-9789264312906-uk.htm>.
21. Принципы корпоративного управления ОЭСР. URL: <https://www.oecd.org/daf/ca/corporategovernanceprinciples/32159669.pdf>.

Спеціальна література:

1. Беяневич О. Про предмет значного правочину. *Підприємство, господарство і право*. 2018. № 10. С. 55–80.
2. Боднар Т. Значні правочини акціонерних товариств. *Юридична Україна*. 2009. № 1(73). С.43-48.
3. Боднар Т. Правочини акціонерних товариств, щодо вчинення яких є заінтересованість. *Юридична Україна*. 2009. № 2(74). С. 36-40.
4. Габов А. В. Сделки с заинтересованностью в практике акционерных обществ: проблемы правового регулирования. М.: Статут, 2005. 412 с.
5. Господарське право України: підручник. За ред. О. П. Подцерковного. Одеса: Фенікс, 2018. 616 с.
6. Грибкова Т. В. Акционерные соглашения как средство правового регулирования корпоративных отношений : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.03. Москва, 2011. 25 с.
7. Жорнокуй Ю. М. Предмет акціонерного договору в різних юрисдикціях. *Сьомі юридичні диспути з актуальних проблем приватного права, присвячені пам'яті Є. В. Васьковського*: матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Одеса, 26 травня 2017 р.) / упоряд. і відповід. ред. І. С. Канзафарова ; ЕПФ ОНУ ім. І. І. Мечникова. Одеса : Астропринт, 2017. С. 104–108.
8. Карчевський К.А. Проблеми визнання кола посадових осіб акціонерного товариства, заінтересованість яких у правочині тягне за собою необхідність застосування спеціального порядку його вчинення. *Актуальні питання цивільного та господарського права*. 2010. № 6 (25). С. 91–110.

9. Карчевський К.А. Проблеми визнання недійсним значного правочину акціонерного товариства, вчиненого з порушення встановленого порядку. *Юридична наука*. 2011. №1(1). С.101-105.
10. Корпоративне право : навч. посіб. / О. В. Гарагонич, С. М. Грудницька, Л. М. Дорошенко та ін.; за заг. ред. О. В. Гарагонича, С. М. Грудницької, Л. М. Дорошенко. Київ : Видавничий дім «АртЕк», 2018. 400 с.
11. Ломакин Д.В. Договоры об осуществлении прав участников хозяйственных обществ как новелла корпоративного законодательства. *Вестник ВАС РФ*. 2009. № 8. С. 6–26.
12. Подоляк С. Значний правочин та правочин, щодо якого є заінтересованість окремих господарських товариств. *Jurnalul juridic național: teorie și practică*. 2019. №3(1). С.102-106.
13. Смітюх А. В. Корпоративне право у схемах : навч. посіб. Одеса : ОНУ ім. І. І. Мечникова, 2017. 322 с.
14. Штим Т. Б. Правова природа акціонерної угоди. *Європейські перспективи*. 2013. № 1. С. 146–150.
15. Щербакова Н. В. Корпоративний договір – новела законодавства у механізмі корпоративного управління. *Восьмі юридичні диспути з актуальних проблем приватного права, присвячені пам'яті Є. В. Васьковського*: матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Одеса, 18 травня 2018 р.) / упоряд. і відповід. ред. І. С. Канзафарова ; ЕПФ ОНУ ім. І. І. Мечникова. Одеса : Астропринт, 2018. С. 46–51.

ТЕМА 10. КОРПОРАТИВНІ КОНФЛІКТИ І КОРПОРАТИВНЕ РЕЙДЕРСТВО

Лекція (2 години)

Поняття корпоративного конфлікту, корпоративного спору, причини виникнення корпоративних конфліктів. Види корпоративних конфліктів. Типові сценарії корпоративних конфліктів. Основні точки зору щодо рейдерства, види рейдерства, передумови виникнення цього явища у світі та в Україні зокрема. Типові заходи, що їх вживають рейдери при корпоративних загарбаннях. Типові обставини діяльності товариства, які уможливають дії корпоративних рейдерів щодо товариства.

Практичне заняття (2 години)

І. РОЗГЛЯД ТЕОРЕТИЧНИХ ПИТАНЬ:

1. Поняття, види і причини виникнення корпоративних конфліктів.
2. Поняття і види корпоративного рейдерства.

3. Організація рейдерства.
4. Протидія господарського товариства рейдерським посяганням.
5. Рейдерство і грінмейл: порівняльна характеристика.

II. ПЕРЕВІРКА ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ У ФОРМІ ТЕСТУВАННЯ.

Завдання для самостійної роботи (4 години)

1. Ресурси і функціональні підрозділи рейдерського угруповання.
2. Стратегія рейдерського угруповання при здійсненні корпоративного загарбання.
3. Складові тактичної рейдерської операції.
4. Превентивна робота на господарському товаристві щодо протидії рейдерству.
5. Дії господарського товариства у період загрози корпоративного загарбання.
6. Дії господарського товариства безпосередньо під час корпоративного загарбання.

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ДО ВИВЧЕННЯ ПИТАНЬ ТЕМИ

Студенту слід навести принаймні два визначення поняття корпоративного конфлікту, корпоративного спору, висвітлити причини виникнення корпоративних конфліктів, бути обізнаним щодо видів та типових сценаріїв корпоративних конфліктів. Треба знати основні точки зору щодо рейдерства, види рейдерства, передумови виникнення цього явища у світі та в Україні зокрема, типові заходи, що їх вживають рейдери при корпоративних загарбаннях. Важливим є розуміння студентом типових обставин діяльності товариства, які уможливають дії корпоративних рейдерів щодо товариства і загальне уявлення про належну організацію системи захисту товариства від рейдерства: зокрема щодо організації корпоративного рейдерства студент повинен бути обізнаним щодо ресурсів та функціональних підрозділів рейдерського угруповання, варіантів стратегії рейду та складових тактичної рейдерської операції. Щодо протидії рейдерству необхідно знати загальні положення щодо превентивної роботи, роботи у період загрози загарбання та роботи у період відкритого конфлікту.

Джерела, рекомендовані до теми:

Нормативні акти:

1. Господарський кодекс України: Закон України від 16.01.2003 р. №436–IV. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/436-15>.
2. Господарський процесуальний кодекс України: Закон України від 06.11.1991 р. № 1798–XII. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/1798-12>.
3. Кодекс України з питань банкрутства: Закон України від 18.10.2020 р. №2597-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2597-19>.
4. Цивільний кодекс України: Закон України від 16.01.2003 р. № 435–IV. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/435-15>.
5. Про акціонерні товариства: Закон України від 17.09.2008 р. № 514–VI. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/go/514-17>.
6. Про господарські товариства: Закон України від 19.09.1991 р. №1576–XII. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1576-12>.
7. Про депозитарну систему України: Закон України від 06.07.2012 р. №5178–VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5178-17>.
8. Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань: Закон України від 15.05.2003 р. №755–IV. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/755-15>.
9. Про кооперацію: Закон України від 10.07.2003 р. №1087–IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1087-15>.
10. Про товариства з обмеженою та додатковою відповідальністю: Закон України від 06.02.2018 р. № 2275–VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2275-19>.
11. Про цінні папери і фондовий ринок: Закон України від 23.02.2006 р. № 3480–IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3480-15>.

Спеціальна література:

1. Бабкін С. І. Слияния и поглощения – уточнение терминологии. *Бизнес в законе*. 2013. № 5. С. 215–218.
2. Байкова Ю. Э. Рейдерство как девиантная форма социально-экономического поведения : автореф. дис. ... канд. экон. наук : 22.00.03. Москва, 2011. 28 с.
3. Борцевич С.П. Запобігання корпоративним конфліктам: порівняльно-правові аспекти. *Часопис Київського університету права*. 2020. №1. С.193-196.
4. Господарське право України: підручник. За ред. О. П. Подцерковного. Одеса: Фенікс, 2018. 616 с.
5. Корпоративне право : навч. посіб. / О. В. Гарагонич, С. М. Грудницька, Л. М. Дорошенко та ін.; за заг. ред. О. В. Гарагонича, С. М. Грудницької, Л. М. Дорошенко. Київ : Видавничий дім «АртЕк», 2018. 400 с.
6. Смітюх А. В. «Корпоративні вторгнення» та «корпоративні перевороти» як специфічні види корпоративного рейдерства. *Вісник господарського судочинства*. 2008. №4. С. 77–82.
7. Смітюх А. В. Грінмейл: поняття та правова сутність. *Підприємництво, господарство і право*. 2008. № 7. С. 20–22.

8. Смітюх А. В. Заходи щодо протидії акціонерного товариства корпоративному рейдерству: системний підхід. *Вісник Одеського національного університету. Право*. Одеса: ОНУ ім. І. І. Мечникова, 2007. Т. 12. Вип. 12. С. 70–78.
9. Смітюх А. В. Корпоративне право у схемах: навч. посіб. Одеса: ОНУ ім. І. І. Мечникова, 2017. 322 с.
10. Смітюх А. В. Корпоративне рейдерство у світлі корпоративної конфліктології. *Юридичний радник*. 2008. №2(22). С. 26–30.
11. Смітюх А. В. Правовий погляд на рейдерську діяльність як на систему тактичних операцій. *Сучасний правопорядок: національний, інтегративний та міжнародний виміри*: матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Одеса, 13–14 червня 2008 р.). Одеса: Фенікс, 2008. С. 159–160.
12. Смітюх А. В. Рейдерство – модний термін чи актуальна проблема. *Город, регион, государство: экономико-правовые проблемы хозяйствования*: сб. науч. тр.; в 2-х т.; ИЭПИ НАН Украины. Донецк: Ноулидж, 2009. Т. 2: С. 210–215.
13. Смітюх А. В. Рейдерство, поглинання та загарбання: співвідношення понять та класифікації. *Вісник господарського судочинства*. 2008. № 3. С. 92–101.
14. Смітюх А. В. Рейдерство: зловживання правами щодо скликання позачергових зборів акціонерів і внесення пропозицій до порядку денного. *Підприємництво, господарство і право*. 2008. № 3. С. 111–114.
15. Федоров А. Ю. Проблема розграничення понять «рейдерство» і «недружественные поглощения». *Современное право*. 2010. № 6. С. 21–25.
16. Филиппова С. Ю. Корпоративный конфликт: возможности правового воздействия: монография. Москва: Российская акад. правосудия, 2009. 308 с.
17. Шимбарева Е. В. Корпоративные конфликты и контроль: гражданско-правовой аспект: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.03. Ростов-на-Дону, 2010. 30 с.
18. Вінник О.М. Корпоративна конфліктологія як новий напрямок науки господарського права. *Вісник Вищого арбітражного суду України*. 2000. №4. С.110-114.
19. Коваль А. Преодоление админресурса в корпоративных конфликтах. *Юридическая практика*. 2005. № 34 (400). С. 12.
20. Самойленко В. Корпоративное поглощение по-украински. *Юридическая практика*. 2004. №18(332). С.12.
21. Самойленко В. Типологія корпоративних конфліктів. *Юридична газета*. 2003. №11. С. 6-7.
22. Шустік О. Корпоративні конфлікти: удосконалення процедури вирішення. *Юридичний вісник України*. 2007. № 1. С. 1, 9.
23. Симаков С. Рейдерство по-українски (краткий очерк). *Юридичний радник*. 2006. №6(14). С.23-24.

КОНТРОЛЬНІ ПИТАННЯ ДО ЗМІСТОВОГО МОДУЛЮ ІІІ

1. Корпоративний договір: поняття, сторони, умови.
2. Поняття та порядок укладення значного правочину у господарських товариствах.

3. Поняття та порядок укладення правочину, у вчиненні якого є заінтересованість.
4. Наслідки недодержання вимог законодавства про корпоративні договори, значні правочини та правочини у вчиненні яких є заінтересованість у господарських товариствах.
5. Значні правочини у господарських товариствах.
6. Правочини у вчиненні яких є заінтересованість у господарських товариствах.
7. Поняття та види корпоративних конфліктів.
8. Поняття та види корпоративного рейдерства. Порівняльна характеристика корпоративного рейдерства та грінмейлу.
9. Організація корпоративного рейдерства.
10. Організація системи захисту товариства від корпоративного рейдерства.

ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ

1. Корпоративний договір не може передбачати:

- А. зобов'язання голосувати згідно з вказівками органів управління товариства крім випадків, коли сторона договору входить до складу таких органів;
- В. обов'язок акціонера голосувати у спосіб, передбачений таким договором;
- С. умови на яких акціонер – сторона договору придбає або продасть акції товариства;
- Д. обов'язок акціонера погоджувати придбання або продаж акцій.

2. Правочин АТ вважається значним, якщо ринкова вартість предмету правочину:

- А. Перевищує 10% вартості активів АТ за даними останньої річної фінансової звітності;
- В. Перевищує 25% вартості активів АТ за даними останньої річної фінансової звітності;
- С. Перевищує 50% вартості активів АТ за даними останньої річної фінансової звітності;

D. Перевищує 75% вартості активів АТ за даними останньої річної фінансової звітності.

3. Учасник ТОВ може вважатися особою, заінтересованою в укладенні правочину, якщо він одноосібно, або разом з афілійованими особами володіє часткою, що складає:

- A. принаймні 5% статутного капіталу ТОВ;
- B. принаймні 10% статутного капіталу ТОВ;
- C. принаймні 20% статутного капіталу ТОВ;
- D. принаймні 25% статутного капіталу ТОВ.

4. Обов'язковою стратегічною метою корпоративного рейдерства є:

- A. передача майна товариства-жертви у власність третіх осіб;
- B. перегляд розміру часток у статутному капіталі товариства-жертви;
- C. правове оформлення і фактичне встановлення корпоративного контролю над товариством-жертвою;
- D. психологічний злам посадових осіб і контролюючих акціонерів товариства-жертви.

5. Корпоративному грінмейлу не притаманні:

- A. ініціювання перевірок діяльності товариства;
- B. подання позовів про визнання недійсними рішень загальних зборів товариства;
- C. правове оформлення і фактичне встановлення корпоративного контролю над товариством-жертвою;
- D. ініціювання скликання загальних зборів товариства.

6. У період відкритого корпоративного конфлікту, пов'язаного з корпоративним загарбанням (корпоративного рейдерства) здійснюється:

- A. розробка плану заходів на випадок загрози загарбання;
- B. формалізація корпоративних процедур;
- C. приведення установчого документу у відповідність до вимог законодавства;
- D. збір даних щодо порушення вимог закону на ініційованих рейдером загальних зборах з метою подальшого визнання їх недійсними у судовому порядку.

ПИТАННЯ ДО ЗАЛКУ З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «КОРПОРАТИВНЕ УПРАВЛІННЯ»

1. Поняття, ознаки та види юридичних осіб. Поняття, ознаки та види господарських товариств.
2. Поняття, концепції та міжнародні стандарти корпоративного управління.
3. Основні моделі корпоративного управління.
4. Корпоративне право, суб'єктивні корпоративні права та корпоративні відносини.
5. Порівняльна характеристика господарських товариств, кооперативів та громадських об'єднань.
6. Поняття і види органів господарських товариств.
7. Посадові особи господарських товариств і їх відповідальність.
8. Підрозділи господарського товариства.
9. Установчі документи різних видів господарських товариств: форма, зміст, істотні умови, порівняльна характеристика.
10. Модельні статuti господарських товариств.
11. Майно господарського товариства: джерела та порядок формування. Порядок формування майна господарських товариств різних видів в процесі їх створення.
12. Статутний та складений капітал господарського товариства.
13. Корпоративні паї (частки у статутному капіталі, акції). Типи і класи акцій. Форма випуску та існування акцій.
14. Порядок обліку прав на акції.
15. Придбання (викуп) часток (акцій) господарським товариством. Обов'язковий викуп акцій акціонерним товариством.
16. Джерела і порядок збільшення статутного капіталу господарського товариства.
17. Порядок зменшення статутного капіталу господарського товариства.
18. Переважні права учасників (акціонерів) на придбання часток (акцій), що продаються іншими учасниками (акціонерами).
19. Переважні права учасників (акціонерів) на внесення додаткових вкладів (придбання акцій, що розміщуються) при збільшенні статутного капіталу господарського товариства.

20. Зміна номінальної вартості та кількості акцій без зміни розміру статутного капіталу.
21. Резервний капітал господарського товариства.
22. Право на участь в управлінні господарським товариством і форми його реалізації.
23. Поняття та види корпоративного контролю.
24. Ступені корпоративного контролю в акціонерних товариствах.
25. Ступені корпоративного контролю у товариствах з обмеженою (додатковою) відповідальністю.
26. Sell-Out та Squeeze-Out: підстави та процедура здійснення.
27. Залежні товариства та асоційовані підприємства. Проста та вирішальна залежність господарських товариств.
28. Холдингові компанії в Україні. Поняття, особливості утворення та діяльності.
29. Особливості утворення та діяльності державних холдингових компаній.
30. Об'єднання підприємств за законодавством України поняття, види, відмінності від холдингових компаній.
31. Порядок доступу учасників (акціонерів) господарських товариств до інформації про товариства та їх діяльність.
32. Режим інформації про учасників (акціонерів) господарських товариств, їх частки (акції) та порядок доступу до неї.
33. Поняття дивідендів у господарських товариствах. Джерела коштів, за рахунок яких сплачуються дивіденди у господарських товариствах. Підстави сплати дивідендів у господарських товариствах.
34. Способи і строки сплати дивідендів у господарських товариствах. Обмеження щодо сплати дивідендів у господарських товариствах.
35. Поняття і види дивідендної політики господарського товариства.
36. Етапи створення господарських товариств різних видів.
37. Процедура, строки та значення державної реєстрації господарського товариства.
38. Єдиний державний реєстр юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань. Статус відомостей реєстру і порядок їх отримання.
39. Припинення господарського товариства шляхом реорганізації.

40. Утворення господарського товариства шляхом виділу.
41. Солідарна і субсидіарна відповідальність при реорганізації і виділі господарських товариств.
42. Ліквідація господарського товариства за рішенням учасників (акціонерів) і державна реєстрація припинення господарського товариства за такою підставою.
43. Ліквідація господарського товариства за рішенням суду і державна реєстрація припинення господарського товариства за такою підставою.
44. Статус та компетенція загальних зборів господарського товариства.
45. Види і форми проведення загальних зборів господарських товариств.
46. Порядок скликання загальних зборів господарського товариства.
47. Формування порядку денного загальних зборів господарських товариств.
48. Учасник (акціонер) господарського товариства і його представники на загальних зборах.
49. Реєстрація учасників для участі у загальних зборах господарського товариства товариства.
50. Голосування на загальних зборах господарських товариств.
51. Прийняття рішень загальними зборами господарських товариств.
52. Підрахунок голосів на загальних зборах господарських товариств.
53. Контроль на загальних зборах господарських товариств.
54. Оформлення рішень господарських товариств.
55. Заочні загальні збори господарських товариств.
56. Порядок створення і формування наглядової ради у господарських товариствах.
57. Компетенція наглядової ради у господарських товариствах.
58. Правовий статус голови і членів наглядової ради у господарських товариствах.
59. Вимоги щодо структури наглядової ради у господарських товариствах.
60. Особливості наглядових рад в акціонерних товариствах з державною часткою.

61. Правовий статус, порядок створення і формування виконавчого органу господарського товариства.
62. Компетенція виконавчого органу господарського товариства.
63. Правовий статус керівника господарського товариства.
64. Припинення повноважень та відсторонення від виконання обов'язків членів виконавчого органу господарського товариства.
65. Форми контролю за діяльністю виконавчого органу господарського товариства.
66. Ревізійна комісія та ревізор господарського товариства: порядок формування, статус та компетенція.
67. Види та порядок проведення перевірок фінансово-господарської діяльності та звітності господарського товариства.
68. Корпоративний договір: поняття, сторони, умови.
69. Поняття та порядок укладення значного правочину у господарських товариствах.
70. Поняття та порядок укладення правочину, у вчиненні якого є заінтересованість.
71. Наслідки недодержання вимог законодавства про корпоративні договори, значні правочини та правочини у вчиненні яких є заінтересованість у господарських товариствах.
72. Значні правочини у господарських товариствах.
73. Правочини у вчиненні яких є заінтересованість у господарських товариствах.
74. Поняття та види корпоративних конфліктів.
75. Поняття та види корпоративного рейдерства. Порівняльна характеристика корпоративного рейдерства та грінмейлу.
76. Організація корпоративного рейдерства.
77. Організація системи захисту товариства від корпоративного рейдерства.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ ДО ВИВЧЕННЯ КУРСУ «КОРПОРАТИВНЕ УПРАВЛІННЯ»

Нормативні акти:

1. Господарський кодекс України: Закон України від 16.01.2003 р. №436–IV. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/436-15>.
2. Господарський процесуальний кодекс України: Закон України від 06.11.1991 р. № 1798–XII. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/1798-12>.
3. Керівні принципи ОЕСР щодо корпоративного врядування на підприємствах державної форми власності. URL: <https://www.oecd.org/publications/2015-9789264312906-uk.htm>.
4. Кодекс України з питань банкрутства: Закон України від 18.10.2020 р. №2597-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2597-19>.
5. Модельний статут товариства з обмеженою відповідальністю: Затв. постановою Кабінету Міністрів України від 27.03.2019 р. №367. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/367-2019-п#Text>.
6. Принципи корпоративного управління ОЭСР. URL: <https://www.oecd.org/daf/ca/corporategovernanceprinciples/32159669.pdf>.
7. Про акціонерні товариства: Закон України від 17.09.2008 р. № 514–VI. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/go/514-17>.
8. Про впорядкування діяльності суб'єктів підприємницької діяльності, створених за участю державних підприємств: Декрет Кабінету Міністрів України від 31.12.1992 р. N24-92. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/24-92>.
9. Про господарські товариства: Закон України від 19.09.1991 р. №1576–XII. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1576-12>.
10. Про депозитарну систему України: Закон України від 06.07.2012 р. №5178-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5178-17>.
11. Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань: Закон України від 15.05.2003 р. №755–IV. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/755-15>.
12. Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення: Закон України від 6.12.2019 р. № 361-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/361-20>.
13. Про кооперацію: Закон України від 10.07.2003 р. №1087–IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1087-15>.

14. Про оцінку майна, майнових прав та професійну оціночну діяльність в Україні: Закон України від 12.07.2001 р. №2658–III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2658-14>.
15. Про споживчу кооперацію: Закон України від 10.04.1992 р. №2265–XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2265-12>.
16. Про товариства з обмеженою та додатковою відповідальністю: Закон України від 06.02.2018 р. № 2275–VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2275-19>.
17. Про управління об'єктами державної власності: Закон України від 21.09.2006 р. № 185–V. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/185-16>.
18. Про холдингові компанії: Закон України від 15.03.2006 р. № 3528–IV. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3528-15>.
19. Про цінні папери і фондовий ринок: Закон України від 23.02.2006 р. № 3480–IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3480-15>.
20. Цивільний кодекс України: Закон України від 16.01.2003 р. № 435–IV. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/435-15>.

Спеціальна література:

1. Беяневич О. А., Мякий А. В. Корпоративне управління за законодавством України: теоретико-прикладні проблеми : монографія. Київ : НДІ приватного права і підприємництва імені академіка Ф. Г. Бурчака НАПрН України, 2017. 320 с.
2. Бондар В. Переважні права в акціонерному товаристві та способи їх захисту. *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Юридичні науки*. 2011. №89. С. 95–99.
3. Борцевич С.П. Запобігання корпоративним конфліктам: порівняльно-правові аспекти. *Часопис Київського університету права*. 2020. №1. С.193-196.
4. Вінник О.М. Господарські товариства і виробничі кооперативи: правове становище : монографія. Київ: Знання, 1998. 309 с.
5. Вінник О.М. Корпоративна конфліктологія як новий напрямок науки господарського права. *Вісник Вищого арбітражного суду України*. 2000. №4. С.110-114.
6. Вінник О. М. Право на інформацію як умова реалізації корпоративних прав в українському та зарубіжному праві: порівняльний аспект. *Інформація і право*. 2016. № 1 (16). С. 28–36.
7. Вінник О. М. Проблеми правового регулювання корпоративних і партнерських відносин : монографія. Київ : НДІ приватного права та підприємництва НАПрН України, 2010. 166 с.

8. Вінник О. М. Теоретичні аспекти правового забезпечення реалізації публічних і приватних інтересів в господарських товариствах : дис. ... д-ра юрид. наук : 12.00.04. Київ, 2004. 631 с.
9. Гарагонич О. В. Припинення корпоративних відносин з ініціативи учасника ТОВ шляхом виходу із товариства. *Часопис кримінального та цивільного судочинства*. 2012. № 2. С. 110–117.
10. Гатаулина Л. Ф. К вопросу о правовой природе корпоративных прав. *Вестник Саратовской государственной юридической академии*. 2016. №4(111). С. 167–172.
11. Господарське право України: підручник. За ред. О. П. Подцерковного. Одеса: Фенікс, 2018. 616 с.
12. Долинская В. В. Акционерное право. Основные положения и тенденции : монография. Москва : Волтерс Клувер, 2006. 736 с.
13. Долинська О. В. Юридична природа корпоративних прав учасників господарських товариств. *Університетські наукові записки*. 2008. №4(28). С. 190–194.
14. Дорожинская Е. А. Корпоративное право: учеб. пособ. Новосибирск: СибАГС, 2017. 197 с.
15. Жорнокуй В. Г. Правова природа права участі в управлінні господарським товариством. *Право і безпека*. 2011. № 5(42). С. 216–220.
16. Жорнокуй В. Г. Про проблему визначення місця немайнових прав учасників господарських товариств у системі цивільних прав. *Право та інновації*. 2015. № 4 (12). С. 51–57.
17. Каллаур Н. А. Дивиденды организации. Москва : АКДИ «Экономика и жизнь», 2009. 159 с.
18. Кашанина Т. В. Корпоративное право (Право хозяйственных товариществ и обществ). Учебник для вузов. Москва: Издательская группа НОРМА – ИНФРА М, 1999. 815 с.
19. Кибенко Е. Р. Научно-практический комментарий Закона Украины «О хозяйственных обществах». Харьков: Эспада, 2000. 440 с.
20. Кибенко О. Р. Корпоративное право Украины. Учебное пособие. Харьков: «Эспада», 2001. 288 с.
21. Кібенко О. Р. Європейське корпоративне право на етапі фундаментальної реформи: перспективи використання європейського законодавчого досвіду у правовому полі України. Серія: «Юридичний радник». Харків: Страйд, 2005. 432 с.
22. Климчук О., Христюк Т. Корпоративные правоотношения в обществе с ограниченной ответственностью в Украине : практ. пособие. Київ : Алерта, 2010. 476 с.

23. Коваль А. Нюансы права на судебную защиту корпоративных прав акционеров. *Юридическая практика*. 2005. №6(372). С.1, 18.
24. Коваль А. Преодоление админресурса в корпоративных конфликтах. *Юридическая практика*. 2005. № 34 (400). С. 12.
25. Коверзнев В. О. Господарсько-правове забезпечення кооперації в Україні : автореф. дис. ... д-ра юрид. наук : 12.00.04. Київ, 2018. 32 с.
26. Кологойда О.В., Стафійчук В.В. Захист прав міноритарних акціонерів у процедурі примусового продажу акцій (squeeze-out). *Право України*. 2018. №7. С.143-176.
27. Кологойда О.В., Стафійчук В.В. Процедура примусового продажу акцій (squeeze-out): законодавство та практика правозастосування. *Право України*. 2018. №6. С.111-131.
28. Корпоративне право України : підруч. / В. В. Луць, В. А. Васильєва, О. Р. Кібенко, І. В. Спасибо-Фатєєва [та ін.]; за заг. ред. В. В. Луця. Київ : Юрінком Інтер, 2010. 384 с.
29. Корпоративне право : навч. посіб. / О. В. Гарагонич, С. М. Грудницька, Л. М. Дорошенко та ін.; за заг. ред. О. В. Гарагонича, С. М. Грудницької, Л. М. Дорошенко. Київ : Видавничий дім «АртЕк», 2018. 400 с.
30. Кравченко С. С. Юридична природа прав учасників господарських товариств : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.03. Київ, 2007. 213 с.
31. Кравчук В. М. Корпоративне право. Науково-практичний коментар законодавства та судової практики. Київ : Істина, 2005. 720 с.
32. Кравчук В. М. Правова сутність виходу з товариства. *Підприємництво, господарство і право*. 2007. № 1. С. 3–4.
33. Кравчук В. М. Припинення корпоративних правовідносин в господарських товариствах : монографія. Львів : Край, 2009. 464 с.
34. Кравчук В. М. Проблема судової юрисдикції спорів про виключення учасника з товариства з обмеженою відповідальністю. *Вісник господарського судочинства*. 2014. № 1. С. 73–77.
35. Ломакин Д. В. Право акціонера на дивиденд: Понятіе, порядок осуществлення. *Законодательство*. 1998. № 8. С. 21–27.
36. Лукач І. В. Господарсько-правове регулювання корпоративних відносин в Україні: теоретичні проблеми : дис. ... д-ра юрид. наук : 12.00.04. Київ, 2016. 474 с.
37. Лукач І. В. Правове положення холдингових компаній : монографія. Київ : Юрінком Інтер, 2008. 240 с.
38. Луць В. В., Сивий Р. Б., Яворська О. С. Акціонерне право : навч. посіб. / за заг. ред. В. В. Луця, О. Д. Крупчана. Київ : Ін Юре, 2004. 256 с.

39. Науково-практичний коментар Господарського кодексу України/ За заг. ред. В.К. Мамутова. Київ: Юрінком Інтер, 2004. 688 с.
40. Нецька Л. С. Правовий статус товариства з обмеженою відповідальністю (цивільно-правовий аспект) : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.03. Київ, 2001. 20 с.
41. Осадчук С. Міноритарний акціонер: міф чи реальність. *Актуальні проблеми правознавства*: зб. наук. пр. Тернопіль: Вектор, 2011. № 1. С. 377–387.
42. Повар П. О. Правове регулювання ліквідації підприємств в Україні : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.04. Київ, 2009. 18 с.
43. Прилуцький Р. Б. Про поняття корпоративного права та його місце у системі права України. *Часопис Академії адвокатури України*. 2013. № 2 (19). С. 1–10.
44. Просянюк О. В. Правове регулювання виходу з товариства з обмеженою відповідальністю. *Університетські наукові записки*. 2013. № 1. С. 148–152.
45. Сабодаш Р.Б. Оскарження рішень, дій або бездіяльності державного реєстратора в адміністративному порядку як спосіб захисту корпоративних прав. *Правовий захист корпоративних прав за законодавством України та країн Європейського Союзу*: Зб. наук. праць за матеріалами XVII Міжнародної наук.-практ. конф. (27-28 вересня 2019 р., м.Івано-Франківськ) / НДІ приватного права і підприємництва імені акад.Ф.Г.Бурчака. Івано-Франківськ, 2019. С.182-185.
46. Самойленко В. Типологія корпоративних конфліктів. *Юридична газета*. 2003. №11. С.6-7.
47. Саракун І. Суб'єкти корпоративних відносин. *Підприємництво, господарство і право*. 2005. № 3. С. 16–20.
48. Симаков С. Рейдерство по-українски (краткий очерк). *Юридичний радник*. 2006. №6(14). С.23-24.
49. Симонян Ю. Ю. Корпоративні відносини у командитних товариствах (цивільно-правовий аспект) : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.03. Одеса, 2010. 20 с.
50. Сліпенчук Н. А. Цивільно-правові способи захисту корпоративних прав : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.03. Київ, 2014. 20 с.
51. Смитюх А. В. К вопросу об определении понятия корпоративного правоотношения. *Правова держава*. 2016. № 24. С. 134–141.
52. Смитюх А. В. Корпоративные и унитарные предприятия: de lege lata vs. de lege ferenda. *Leges si Viata*. 2014. №2/3. С. 152–157.

53. Смітюх А. В. Ситуативная форма корпоративного контролю в акционерных обществах: *Конституційно-правове регулювання суспільних відносин: минуле, сучасне, майбутнє*: матеріали наук. конф. (м. Одеса, 27 березня 2009 р.). Одеса : Атлант, 2009. С. 206–211.
54. Смітюх А.В. Корпоративні права та корпоративні паї (частки): теоретико-правові аспекти: монографія. Одеса: Фенікс, 2018. 662 с.
55. Смітюх А.В. Корпоративні та членські права та правовідносини у світлі новітньої практики Верховного Суду 2019-2020 років. *Правова держава*. 2020. №38. С.55-63.
56. Смітюх А.В. Підстави виходу учасника з товариств з обмеженою відповідальністю та юридичних осіб подібних форм: порівняльно-правовий аспект. *Часопис Київського університету права*. 2020. №1. С.188-192.
57. Смітюх А.В. Підстави та порядок виключення учасника з товариств з обмеженою відповідальністю: порівняльно-правовий аспект. *Правова держава*. 2020. №37. С.90-97.
58. Смітюх А. В. «Корпоративні вторгнення» та «корпоративні перевороти» як специфічні види корпоративного рейдерства. *Вісник господарського судочинства*. 2008. №4. С. 77–82.
59. Смітюх А. В. Акція як символічний оборотоздатний об'єкт прав. *Jurnalul juridic național: teorie și practică*. 2015. № 4(14). С. 82–87.
60. Смітюх А. В. Грінмейл: поняття та правова сутність. *Підприємництво, господарство і право*. 2008. № 7. С. 20–22.
61. Смітюх А. В. Заходи щодо протидії акціонерного товариства корпоративному рейдерству: системний підхід. *Вісник Одеського національного університету. Право*. Одеса: ОНУ ім. І. І. Мечникова, 2007. Т. 12. Вип. 12. С. 70–78.
62. Смітюх А. В. Корпоративне право у схемах : навч. посіб. Одеса : ОНУ ім. І. І. Мечникова, 2017. 322 с.
63. Смітюх А. В. Корпоративне рейдерство у світлі корпоративної конфліктології. *Юридичний радник*. 2008. №2(22). С. 26–30.
64. Смітюх А. В. Правовий погляд на рейдерську діяльність як на систему тактичних операцій. *Сучасний правопорядок: національний, інтегративний та міжнародний виміри*: матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Одеса, 13–14 червня 2008 р.). Одеса : Фенікс, 2008. С. 159–160.
65. Смітюх А. В. Рейдерство, поглинання та загарбання: співвідношення понять та класифікації. *Вісник господарського судочинства*. 2008. № 3. С. 92–101.

66. Смітюх А. В. Рейдерство: зловживання правами щодо скликання позачергових зборів акціонерів і внесення пропозицій до порядку денного. *Підприємництво, господарство і право*. 2008. № 3. С. 111–114.
67. Смітюх А. В. Участь у господарському товаристві як правовий зв'язок. *Правова держава*. 2014. №18. С. 58–65.
68. Смітюх А. В. Щодо визначення поняття корпоративних прав учасника господарського товариства. *Правова держава*. 2015. №20. С. 81–86.
69. Смітюх А. В. Щодо відмінностей складу правомочностей у правах акціонера вимагати скликання загальних зборів та скликати загальні збори АТ: тези доп. і наук. повідомлень 68-ї наук. конф. проф.-викл. складу та наук. працівників ЕПФ ОНУ ім. І. І. Мечникова (м. Одеса, 26–28 листопада 2013 р.). Одеса : Астропринт, 2013. С. 162–165.
70. Смітюх А. В. Щодо поняття майнової корпоративної квоти. *Право, економіка та управління: генезис, сучасний стан та перспективи розвитку* : матер. Міжнар. наук.-практ. конф., присвяч. 20-річчю економіко-правового ф-ту ОНУ імені І. І. Мечникова (м. Одеса, 14–15 верес. 2018 р.) / ОНУ імені І. І. Мечникова ; відп. ред. І. А. Ломачинська, А. В. Смітюх. Одеса : Фенікс, 2018. С.426.-431.
71. Смітюх А. В. Щодо правової природи права на дивіденд. *Правова держава*. 2018. №29. С. 85–90.
72. Смітюх А. В. Щодо правової природи частки у статутному капіталі господарського товариства. *Правова держава*. 2015. №19. С. 89–94.
73. Сороченко А. Проблеми реалізації акціонерами «права на незгоду» за законодавством України. *Підприємництво, господарство і право*. 2013. № 8. С. 89–93.
74. Спасибо-Фатєєва І. В. Цивільно-правові проблеми акціонерних правовідносин : автореф. дис. ... д-ра юрид. наук : 12.00.03. Харків, 2000. 36 с.
75. Степанов П. Принципы регулирования корпоративных отношений. *Хозяйство и право*. 2002. №4. С.86-90.
76. Степанов А. Ликвидация юридического лица. *Право и экономика*. 2004. № 8. С. 18–24.
77. Трикур С. Вихід учасника з товариства з обмеженою відповідальністю: теорія та практика. *Юридичний журнал*. 2002. № 2. С. 21–25.
78. Уразова Г. О. Право учасника на вихід із товариства з обмеженою відповідальністю. *Проблеми законності*. 2015. Вип. 129. С. 129–138.
79. Фатхутдинов Р. С. Уступка доли в уставном капитале ООО : теория и практика : монография. Москва : Волтерс Клувер, 2009. 184 с.

80. Федоров А. Ю. Проблема разграничения понятий «рейдерство» и «недружественные поглощения». *Современное право*. 2010. № 6. С. 21–25.
81. Филиппова С. Ю. Корпоративный конфликт: возможности правового воздействия : монография. Москва : Российская акад. правосудия, 2009. 308 с.
82. Хозяйственное право: Учебник/В.К. Мамутов, Г.Л. Знаменский, К.С. Хахулин и др.; Под ред. Мамутова В.К. Киев : Юринком Интер, 2002. 912 с.
83. Хоменко В.О. Способи захисту, що застосовуються при припиненні господарського товариства. *Правовий захист корпоративних прав за законодавством України та країн Європейського Союзу: Зб. наук. праць за матеріалами XVII Міжнародної наук.-практ. конф. (27-28 вересня 2019 р., м.Івано-Франківськ) / НДІ приватного права і підприємництва імені акад.Ф.Г.Бурчака*. Івано-Франківськ, 2019. С.254-259.
84. Цікало В. Умови здійснення та захисту права акціонера на обов'язковий викуп акцій товариством. *Підприємництво, господарство і право*. 2017. № 10. С. 52–56.
85. Цікало В. І. Корпоративні права: поняття, ознаки та класифікація. *Право України*. 2010. № 11. С. 102–111.
86. Шевченко С. Переход долей общества с ограниченной ответственностью. *Законность*. 2004. № 10. С. 14–19.
87. Шеремет О. Деякі аспекти діяльності повних товариств в Україні. *Підприємництво, господарство і право*. 2003. № 5. С. 28-30.
88. Шеремет О. Правове положення повних товариств та товариств з додатковою відповідальністю. *Підприємництво, господарство і право*. 2003. №11. С.17-20.
89. Шимбарева Е. В. Корпоративные конфликты и контроль : гражданско-правовой аспект : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.03. Ростов-на-Дону, 2010. 30 с.
90. Шимон С. Сущность корпоративных прав: несколько ремарок к научной дискуссии. *Leges si Viata*. 2013. №7. С. 35–39.
91. Шлыкова Т. А. Права участников общества с ограниченной ответственностью. Юридическая природа, понятие, виды : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.03. Москва, 2005. 169 с.
92. Штим Т. Б. Правова природа акціонерної угоди. *Європейські перспективи*. 2013. № 1. С. 146–150.

93. Шуба Б. Ответственность участников персональных хозяйственных обществ по обязательствам общества. *Підприємництво, господарство і право*. 2004. №11. С.128-131.
94. Щербина В. С. Суб'єкти господарського права : монографія. Київ : Юрінком Інтер, 2008. 264 с.
95. Яковлев Ю.В. Суб'єкти підприємницької діяльності – товариства на вірі. Одеса: Удача, 2002. 181 с.

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. Відомості Верховної Ради України.
2. Урядовий кур'єр.
3. Голос України.
4. Офіційний вісник України.
5. <http://ovu.com.ua>
6. <http://www.rada.gov.ua>
7. <http://www.nau.kiev.ua>
8. <http://www.infodisk.com.ua>
9. <http://www.lawbook.org.ua>

Навчально-методичне видання

Андрій Володимирович СМІТЮХ

КОРПОРАТИВНЕ УПРАВЛІННЯ

Методичні рекомендації
до вивчення навчальної дисципліни

**Економіко
Правовий
Факультет**

ОНУ імені І.І.Мечникова

Підписано до друку 12.06.2020.
Формат 60x84/16. Ум-друк. арк. 5,1.
Наклад 100 прим. Зам. № 2006-07.

Видано і віддруковано в ПП «Фенікс»
(Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 1044 від 17.09.02).
Україна, м. Одеса, 65009, вул. Зоопаркова, 25.
Тел. +38 050 7775901 +38 048 7959160
e-mail: fenix-izd@ukr.net
www.feniksbooks.com